

(Concept) Notulen raadsvergadering

NOTULEN van de vergadering van de raad van de gemeente Voorschoten, gehouden op 6 maart 2025 vanaf 20.00 uur.

Voorzitter: mevrouw N. Stemerding, burgemeester.

Griffier: de heer B.J. Urban.

Aanwezige leden: de heer mr. drs. C. Bremmer, mevrouw R.E. de Bruin-Van Alphen, de heren A. Deuzeman, W.J. van Duivendijk en G. van den Ende, mevrouw C.L. Ilić, mevrouw P.T.M. Kortekaas-Warmerdam, mevrouw J.G. van der Krogt, de heren P. 't Lam, B. Lavrijsen en E.M.L.H. Maassen, mevrouw K.S. van Meenen, mevrouw E. Mieremet, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heren A.L.R. Posthuma en B.W. Reinke, mevrouw J.C. Schroot, mevrouw H.M. van der Wende, mevrouw P. Wijnen en mevrouw M.J.T. Zoun.

Aanwezige wethouders: de heer P. de Bruijn, de heer C.J. van der Elst en de heer H.G. Schokker.

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Ik open hierbij de raadsvergadering van 6 maart 2025.

Er zijn geen berichten van verhindering ontvangen.

De heer Maassen van de SP heeft een motie vreemd aan de orde van de dag aangekondigd over huurverhogingen. Ik stel voor om deze motie te behandelen bij agendapunt 12. Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

De spreektijden zijn 18 minuten per fractie en 34 minuten voor het college. Ik roep met name het college op om zich hieraan te houden.

Alvorens we naar de inhoudelijke agenda gaan, hebben we een klein intermezzo. Ik vraag meneer Bremmer om hier plaats te nemen.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter en beste leden van de raad. Ik heb de afgelopen jaren op deze plaats welaans gezegd: "Als één lid van ons lijdt, lijden alle leden." Maar ik heb nu een heel andere boodschap: als één lid van dit gezelschap een hele vreugdevolle gebeurtenis meemaakt, zijn we allemaal blij. Dat geldt in dit geval voor wethouder Hans van der Elst. Hij is vorige week namelijk grootvader geworden van een eerste kleinkind.

(Applaus)

De heer **Bremmer** (CDA): Als nestor van de raad vond ik dat we hem namens de hele raad iets moeten aanbieden. Grootvader worden is een gunst; dat zal niet iedereen zeggen, maar ik hoop dat velen van u dat zullen zeggen. Maar grootvader zijn is een hele kunst. Dat gaat niet zonder ongelukken. Ik heb namens jullie dus een koffertje gekocht met eerste hulp bij het oppassen op zijn kleindochter Ava. Dat is een mooie naam, afgeleid van het Germaanse Evi. Dat betekent "eerste levende". Ik denk ook aan het woord "ave": welkom, wees gegroet, hartelijk welkom. Ik maak het open, want het is ingepakt met hulp van mijn echtgenote; ik zei nog: doe niet zo moeilijk! We hebben dit gekocht bij Zij aan Zij voor de mensen met een andere beperking, zeg ik in vakbondstaal. We hebben er ook wat aardigheden bij gekocht, bijvoorbeeld een hele mooie paarse knuffel voor Ava en een doekje, want Ava gaat ongetwijfeld ook spugen et cetera. Ja, Hans, dat hoort erbij. Hoe doe je dat dan? Daarvoor hebben we voor jou een aantal hulpmiddelen als eerste hulp bij oppassen. Ik bied je dit graag aan namens alle leden van de raad en ook van achter

de tafel. Ik wens Hans en Mirjam en natuurlijk je dochter herstel en een goede gezondheid toe en heel veel geluk met jullie prachtige kleinkind.

(Applaus)

Wethouder **Van der Elst**: Ik denk dat we in de pauze babyfoto's gaan delen. Dank jullie wel.

De heer **Bremmer** (CDA): Ik heb er ook nog een kaart bij. Die krijg je straks.

Wethouder **Van der Elst**: Wat moet ik hier nou van zeggen? Mijn eerste reactie toen ik hoorde dat onze dochter zwanger was, was: dat is de opmaat naar achterkleinkinderen. Maar dat was te technisch; dat vond ze niet heel erg leuk. We zijn er natuurlijk vreselijk trots op. Het grappige is dat we natuurlijk allemaal natuur zijn. Het geeft je dus een bom energie. En ja, als grootouders mag je een beetje cherrypicken en de leuke dingen eruit pikken. Wie van jullie is al grootouder? Kijk, er is een ervaringsdeskundige. Ontzettend leuk dat jullie deze aandacht eraan geven hebben. Dank jullie wel. Het is goed nieuws voor Zoeterwoude, want dat heeft er weer een inwoner bij.

2. Beëdiging burgercommissieleden

De **voorzitter**: Zoals iedereen weet, hebben we naast raadsleden in Voorschoten ook commissieleden die geen raadslid zijn, de zogenaamde burgercommissieleden. Uiteraard worden zij beëdigd voordat zij hun functie kunnen uitoefenen. Vandaag gaan wij drie burgercommissieleden beëdigingen: de heer Hans de Bakker voor GroenLinks, de heer Bas Guldemonnd voor de SP en de heer Rob Zoomers voor Voorschoten Lokaal. Ik vraag jullie allemaal om naar voren te komen. De raadsleden weten het al: ze gaan vanzelf staan. Ik lees de eed en de belofte voor.

De heer De Bakker en de heer Zoomers leggen de verklaring en belofte af die behoren bij de benoeming tot commissielid en de heer Guldemonnd legt de daarbij behorende eed af.

De **voorzitter**: Gefeliciteerd met deze mooie benoeming. Ik wens jullie vooral ongelofelijk veel plezier in een van de mooiste ambten die ons land kent, namelijk het bijna zijn van volksvertegenwoordiger. Jullie mogen daar als commissielid even aan ruiken. Heel veel plezier en heel veel succes! Ik ga een bos bloemen geven en dan mag u weer gaan zitten.

(Applaus)

De **voorzitter**: Sorry, we moeten door. Blijf er gezellig bij; we hebben vanavond mooie punten.

3. Vaststellen raadsnotulen van 30 januari 2025

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ik wil mevrouw Wijnen erop wijzen dat zij in de notulen lid van het CDA is geworden. Dat vind ik overigens prima.

De **voorzitter**: Dat is reeds gewijzigd. We hadden mevrouw Wijnen bij de CDA-fractie gezet, maar ze heeft er toch voor gekozen om lid te blijven van D66.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Ik heb nog een taalkundige correctie op pagina 17. Die heb ik juist gemaaild naar de griffie.

De **voorzitter**: We zullen de taalkundige correctie verwerken.

De notulen worden aldus gewijzigd vastgesteld.

4. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

4.1. Brieven van instellingen of burgers;

4.2. Informatiebrieven van het college van B en W

4.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Wij willen de mail van de griffie van Oegstgeest, nr. 2719, via het presidium graag op de agenda zetten, want het gaat over solidariteit en kosten. Ik denk dat dat belangrijk is.

De **voorzitter**: Helder. We geleiden die mail door naar de eerstvolgende presidiumvergadering.

Met inachtneming hiervan wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

5. Vragenuurtje en actuele bestuurlijke aangelegenheden

De **voorzitter**: Er is geen vragenuurtje, maar wel een actuele bestuurlijke aangelegenheid. Wethouder Schokker heeft een mededeling over de atletiekbaan.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. Ik heb inderdaad een korte mededeling over de atletiekbaan, want ik wil u meenemen in het proces. U weet dat we druk bezig zijn met de atletiekbaan. Vorig jaar is daar in het kader van het sportaccommodatiebeleid een voorstel voor gedaan en is de investering goedgekeurd. Ik wil mededelen dat de aanbesteding volgens planning is verlopen. Er zijn drie partijen uitgenodigd om een offerte in te dienen. Die drie partijen hebben allemaal daadwerkelijk ingeschreven. Inmiddels is er een opdracht gegund. We liggen helemaal op schema. De werkzaamheden gaan over een paar weken, begin april, beginnen. Het lijkt er dus op dat de atletiekbaan in de zomer gerealiseerd zal worden. Dat wilde ik aan u meegeven.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Ik wil graag een bevestigend antwoord horen op de vraag of de gunning definitief is.

Wethouder **Schokker**: Voor zover mij bekend is wel, ja. Het is gewoon gegund. Daarmee lijkt het mij definitief, ja.

6. Hamerstukken:

6.1. Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Hecht (raadsregistratienummer Z/24/089718/431435);

6.2. Ontslag en benoeming leden Raad van Toezicht van de Stichting Voorschotense openbare basisschool (Stichting VOS) (raadsregistratienummer Z/24/094217/428889)

Deze voorstellen worden met algemene stemmen aangenomen.

7. BESPREEKPUNTEN

8. Beleidsplan Sociaal Domein (raadsregistratienummer Z/24/093330/426789)

De **voorzitter**: Voor u ligt het nieuwe Beleidsplan sociaal domein ter vaststelling. Dit beleidsplan beschrijft wat de gemeente voor haar inwoners wil bereiken op het gebied van inkomen, gezondheid en meedoen met de samenleving.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. Na een mooi gesprek in de commissie M&S over het Beleidsplan Sociaal Domein was de vraag voor ons - volgens mij voor ons allemaal - of dit een hamerstuk zou worden of toch niet: moet de inhoud nog aangepast of aangescherpt worden of is die goed genoeg? Wat D66 betreft is het dat laatste; wat ons betreft is dit een grote verbetering ten opzichte van het eerdere plan. Waarom dan niet nog een aanscherping of aanpassing? Het sociaal domein staat de komende jaren onder druk en is ook continu aan verandering onderhevig. Dat vraagt ons inziens om een kapstok of een paraplu, met daarbinnen nog enige ruimte om accenten te verleggen indien de situatie daarom vraagt. Daarom hebben wij wat vraagtekens bij het vaststellen van de prioriteiten die onder beslispoint 4 van het raadsvoorstel worden genoemd. Deze staan immers ook al in het beleidsplan zelf. Welke consequenties heeft het als wij als raad deze prioriteiten ook nog eens gaan vaststellen? Voor de duidelijkheid: D66 is echt niet tegen de prioriteiten. Ook de Adviesraad Sociaal Domein roept daartoe op. Maar als raad hebben wij ons inziens onvoldoende zicht op de onderbouwing van de prioriteiten die hier worden voorgesteld. Zoals in de commissie besproken doen we het op sommige prioriteiten regionaal gezien eigenlijk best goed. En waar kiezen we niet voor door te kiezen voor deze prioriteiten? Omdat het Beleidsplan Sociaal Domein geen einddatum kent, is ook de kans aanwezig dat de genoemde prioriteiten in de loop der tijd kunnen wijzigen. Daardoor heeft het college ons inziens minder

ruimte om in te spelen op actuele maatschappelijke vraagstukken wanneer we als raad deze prioriteiten gaan vaststellen. Ook de voorgestelde wijkgerichte aanpak veronderstelt gedifferentieerde prioriteiten. Vandaar dat wij samen met GroenLinks, de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA amendement 319 indienen, waarin wij voorstellen om beslispunt 4 van het raadsvoorstel, waarin dus specifiek een aantal prioriteiten worden opgesomd, te schrappen. Nogmaals: niet omdat wij tegen prioritering zijn, maar vanwege de toelichting die ik zojuist heb gegeven. Het amendement luidt:

"Amendement 319.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 maart 2025, gezien het raadsvoorstel Beleidsplan Sociaal Domein,

constaterende dat:

- a. de gemeente Voorschoten verantwoordelijk is voor de uitvoering van taken in het sociaal domein;*
- b. het beleidsplan Sociaal Domein hier voor de komende jaren richting aan geeft;*

overwegende dat:

- c. het beleidsplan Sociaal Domein geen einddatum kent;*
- d. de genoemde prioriteiten onder beslispunt 4 van het raadsvoorstel reeds opgenomen zijn in het beleidsplan;*
- e. de genoemde prioriteiten in de loop der tijd kunnen wijzigen;*
- f. wanneer de raad deze prioriteiten vaststelt het college van B en W minder ruimte heeft om in te spelen op actuele maatschappelijke vraagstukken;*
- g. een wijkaanpak gedifferentieerde prioriteiten veronderstelt;*
- h. het college van B en W periodiek verantwoording aflegt aan de raad en een (eventuele) verschuiving van prioriteiten hieronder valt.*

Besluit:

Beslispunt 4 van het raadsvoorstel te schrappen."

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Het is goed om terug te halen waarom we dit stuk op dit moment weer even behandelen. Het college refereert er niet aan in de stukken, maar dit college is in september 2023 door de voltallige raad met veel huiswerk naar huis gestuurd. Het fijne is dat de Adviesraad Sociaal Domein ons en het college daar in een brief fijntjes aan herinnert, want de kritiek van de adviesraad en ook van de gemeenteraad was nogal fors. Het was namelijk zeer onduidelijk hoe de gemeente monitort, wat de te bereiken resultaten waren en wat überhaupt de plannen van dit college waren. In de antwoorden op onze technische vragen doet het college ongeveer alsof de adviesraad in de nieuwe manier van samenwerken, zoals het college die zelf percipieert, bijna heeft meegeschreven met het stuk. Ik heb dat natuurlijk gecheckt, want je kunt er tegenwoordig niet meer zeker van zijn dat het college echt weet hoe het zit; zie recent Park Beresteyn en natuurlijk ook het project Adegeest, om maar eens een paar recente voorbeelden te noemen. En ja, het klopt: de adviesraad is een aantal keren bevraagd, maar de echte tekst heeft men pas op het laatste moment gekregen. De reactie die men gaf, was dus direct het formele advies. Ik wil het college voor een volgende keer meegeven dat de primaire taak van de Adviesraad Sociaal Domein het toetsen van plannen is. Het is geen werkgroepje waar je wat zaken tegenaan kan houden. Gebruik ze dus voor het toetsen van de plannen.

Dan het plan zelf. Het heeft een ombuiging van € 350.000 van het sociaal domein vanaf 2026. Dit komt ongeveer neer op 10% van het direct beïnvloedbare budget. Terwijl de gemeente wel meer regie wil nemen, blijft de vraag of er genoeg financiële middelen zijn om de kwetsbare inwoners adequaat te ondersteunen. We pleiten er nogmaals voor om in sociale voorzieningen te investeren in plaats van ze weg te bezuinigen. We hebben ons hierover al eerder zeer kritisch uitgelaten.

In dit stuk valt verder wederom op dat de idee-fixe van zelfredzaamheid welig tiert. Dit adagium raast door dit hele gebouw rond en komt ook in dit stuk nadrukkelijk naar voren. We zijn het daar niet mee eens. Verder valt direct op dat het beleidsplan benadrukt dat er participatie is geweest

met maatschappelijke partners, maar we missen de directe stem van inwoners en ervaringsdeskundigen volledig. Er wordt verwezen naar eerdere participatie in 2023, maar het traject is niet herhaald. We pleiten voor een sterkere en voortdurende betrokkenheid van inwoners bij de beleidsontwikkeling, vooral van mensen die direct afhankelijk zijn van onze sociale voorzieningen en voor directe feedback via enquêtes, waar ook de Adviesraad Sociaal Domein voor pleit. Daarom dien ik namens de Partij van de Arbeid amendement 320 in om echt een vinger aan de pols te kunnen houden. Het amendement luidt:

"Amendement 320.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 maart 2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/24/093330/426789,

constaterende dat:

- a. het beleidsplan Sociaal Domein benadrukt dat er participatie is geweest met maatschappelijke partners, maar van de directe stem van inwoners en ervaringsdeskundigen geen gebruik is gemaakt;*
- b. de Adviesraad Sociaal Domein in zijn advies expliciet stelt dat er breed gemonitord moet worden door de gemeente Voorschoten, onder meer op klantbeleving;*

overwegende dat:

- c. een sterkere en voortdurende betrokkenheid van inwoners bij de beleidsontwikkeling, vooral van mensen die direct afhankelijk zijn van de sociale voorzieningen, belangrijk is om je beleid en uitvoering te verbeteren;*
- d. directe feedback via enquêtes een laagdrempelige en kostenvoordelige manier zou zijn om dit goed te kunnen monitoren;*

Besluit aan beslispunt 3 aan het einde van de zin toe te voegen:

... 'waarbij ook expliciet de input van inwoners en ervaringsdeskundigen wordt meegenomen.'

Uit de beleidsanalyses blijkt ook dat er grote verschillen tussen de wijken in Voorschoten zijn. Met name de Vlietwijk springt er op bepaalde momenten op een andere manier uit. Toch wordt in het plan gesproken over algemene maatregelen en is er niet echt een specifieke aanpak per wijk. Dat lijkt ons een gemiste kans. Wij pleiten voor een wijkgerichte aanpak. Daarom dienen we amendement 321 in. Het amendement luidt:

"Amendement 321.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 maart 2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/24/093330/426789,

constaterende dat:

- a. de beleidsagenda (Bijlage 2 raadsvoorstel) een goed overzicht geeft van scores in het sociaal domein in Voorschoten op de verschillende thema's;*
- b. deze scores per wijk in Voorschoten fors kunnen verschillen;*

overwegende dat:

- c. maatwerk in bepaalde wijken moet worden toegepast, teneinde tot de beste resultaten te komen;*

Besluit

Na beslispunt 1 het volgende bij beslispunt toe te voegen:

Het college op te dragen in de uitvoering van het beleid differentiatie per wijk in Voorschoten toe te passen."

Onze conclusie is dat het beleidsplan veel goede intenties bevat, maar de financiële onzekerheid, het gebrek aan concrete maatregelen tegen armoede, de beperkte inspraak van inwoners en de ongedifferentieerde aanpak per wijk zijn allemaal gemiste kansen. Een sterk sociaal beleid betekent wat ons betreft niet alleen het stimuleren van zelfredzaamheid, maar ook investeren in een eerlijke verdeling van middelen en ondersteuning van de kwetsbaarste inwoners van ons dorp.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Mijn voorgangers hebben al een aantal zaken gememoreerd waar wij ons goed in kunnen vinden. Dat betreft onder andere de prioriteiten, die mevrouw Wijnen heeft geadresseerd. Meneer Posthuma heeft de aanleiding voor dit stuk - het vorige beleidsplan, dat liep tot en met 2021, en de poging in 2023 om een nieuw beleidsplan neer te leggen - geadresseerd. Ik wil daaraan toevoegen dat een van de kritiekpunten is dat we een evaluatie missen. Die is er uiteindelijk gekomen, maar dat is een evaluatie van de samenwerking tussen Voorschoten voor Elkaar en de gemeente Voorschoten. Een evaluatie van het beleidsplan is helaas nog uitgebleven.

Maar goed, we hebben nu te maken met een nieuw beleidsplan, dat voortbordurt op het oude plan, met onder andere een actualiteitsslag. Desondanks blijft de inhoud enigszins vaag. Op zich is dat verklaarbaar, want het sociaal domein is een terrein met een brede waaier van onderwerpen. Dat betekent dat het onvermijdelijk is dat je dingen raakt die moeilijk de diepte in gaan. De toevoeging van de beleidsagenda is wel zinvol, omdat die het in elk geval enigszins concreter maakt. Gek genoeg hebben we voor de diverse onderdelen van het sociaal domein aparte beleidsstukken, maar juist niet voor de onderwerpen die de meeste impact hebben op het dorp. Uitgerekend de jeugdzorg en de Wmo zitten verweven in dit sociaal beleidsplan, maar er zijn geen aparte stukken over. Dat zijn onderwerpen met een grote financiële impact. Het is zorgelijk dat we dat in een document zoals dit beleidsplan opnemen. Mogelijk is dit ook een deel van de verklaring waarom we het beleid hebben zoals we dat nu hebben, want er is wel een bezuiniging van € 350.000 ingeboekt. In dat kader staat er een bijzonder zinnetje in het beleidsplan. Er wordt geconstateerd dat sommige taken te groot zijn voor onze schaalgrootte en de bijbehorende ambtelijke capaciteit, waarna direct geconstateerd wordt: we zijn blij dat we een zelfstandige gemeente zijn. Daar horen ambities bij die haalbaar zijn. Als dit de ambitie van het college is, begrijp ik wel dat mensen in het sociaal domein zich een beetje bekocht voelen. Zij verwachten wat meer.

Ten slotte nog heel kort over het proces, waar de heer Posthuma ook op in is gegaan. Het is heel goed dat de Adviesraad Sociaal Domein betrokken is. Die heeft een belangrijke rol om dit stuk te verbeteren, maar het zou inderdaad goed zijn als de gewone procesgang gevolgd wordt en als we kunnen zien waar de Adviesraad Sociaal Domein zijn invloed heeft gehad. Ik vermoed dat dat het geval is bij de beleidsagenda. Ik wil het college graag meegeven dat het verstandig is om die beleidsagenda aan te laten sluiten op de aangekondigde beleidsmonitor.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Het sociaal beleidsplan ligt voor. Dat is belangrijk. Het gaat om een aantal thema's die ons allen raken, soms om een specifieke wet of doelgroep, zoals de Wmo of de Jeugdwet, maar het gaat ook om cultuur, sport, onderwijs, gezondheid en onze leefomgeving. Het gaat daarbij ook om veel geld: ruim 40% van de begroting voor dit jaar gaat naar het sociaal domein. Tegelijkertijd is slechts 10% daarvan direct beïnvloedbaar. Het is daarom goed dat in dit stuk onderscheid wordt gemaakt tussen het deel dat onze gemeente uitvoert namens het Rijk - en dat de gemeente zo goed mogelijk hoort te doen - en het deel dat nog door de gemeente zelf in te richten is. Wij zijn vanuit de VVD blij dat ook in dit stuk nadrukkelijk wordt genoemd hoe het nu gaat, namelijk dat de uitgangspositie van veel mensen in Voorschoten goed is. Veel Voorschotenaren groeien gezond en veilig op. Daar mogen we trots op zijn. Het algemene beeld dat het goed gaat en dat we het over het algemeen ook ten opzichte van de regio best goed doen, betekent zeker niet dat er niets moet gebeuren. We geven dit jaar niet voor niks ruim € 35 miljoen uit aan het sociaal domein. Daarbij past volgens de VVD ook om iedere keer kritisch te kijken of we dat geld zo efficiënt en effectief mogelijk uitgeven. We kunnen ook in onze gemeente elke euro maar één keer uitgeven en we hebben ook nog andere activiteiten die betaald moeten worden.

In dit beleidsplan wordt voor alle eerder genoemde onderwerpen bekeken waar we nu staan en waar deze progressie mogelijk is. Dat is een enorme klus, maar de wijze waarop dit in dit beleidsplan inzichtelijk is gemaakt, geeft in ieder geval duidelijke indicatoren en cijfers voor waar

we nu staan en waaraan gewerkt wordt. Daarvoor wil ik de wethouder en de ambtenaren nogmaals complimenteren, omdat er nu zo'n duidelijk stuk ligt ten opzichte van het plan dat we anderhalf geleden kregen.

Bij de inzet van de gemeente wil de VVD nog meegeven dat er een dunne lijn is tussen regie voeren en te veel regisseren. In de commissie hebben we dit ook al besproken. De VVD vindt het belangrijk dat hulp goed en duidelijk aangeboden moet worden waar dat nodig is, maar dat hoeven we niet altijd van deur tot deur te vragen. Graag horen we van de wethouder hoe hij aankijkt tegen het onderwerp regie voeren.

We bespraken ook dat er een aantal prioriteiten worden voorgesteld. Over de onderbouwing, bijvoorbeeld over eenzaamheid bij volwassenen, hebben we de afgelopen week nog meer antwoorden ontvangen, waarvoor dank. De VVD blijft wel kritisch op de gevolgen daarvan voor de prioriteiten. Daarom steunen we graag amendement 319, waar door D66 het initiatief voor is genomen, om nu niet al die prioriteiten vast te stellen, maar om ze volgens het beleidsplan de komende jaren in den brede uit te voeren. Graag horen we ook de reactie van de wethouder op dit amendement.

Tot slot de meer wijkgerichte aanpak. Ja, in sommige wijken is er meer problematiek dan in andere, maar de vraag is dan wel of op alle onderwerpen een wijkgerichte aanpak nodig is. Dit veronderstelt een causaliteit die misschien niet altijd klopt. Voorschoten is slechts 11,5 vierkante kilometer groot aan oppervlakte. Als we alles in wijken opknippen, vragen we ons af of dit niet ten koste gaat van die effectiviteit en efficiëntie. We zijn benieuwd naar de reactie van de wethouder hierop.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Er is al heel veel gezegd over het beleidsplan, vanavond ook niet voor het eerst. Ik houd het wat dat betreft dus kort. Als je een beleidsplan opschrijft, vinden wij het belangrijk dat je dan ook kan meten wat je gaat doen. Daar hebben we nog wel wat vraagtekens bij. Wij snappen het amendement van D66 en andere fracties om ervoor te zorgen dat in ieder geval niet alles één kant op wordt gestuurd. Tegelijkertijd zijn wij heel benieuwd naar de jaarlijkse terugkoppeling van de acties zoals die nu in de beleidsagenda zijn opgenomen. Dat zullen wij scherp in de gaten houden.

Je kunt zulke mooie plannen maken, maar als je in een gemeenteraad zit, blijft het grote probleem uiteindelijk hoeveel geld je ervoor overhebt, want dat is waar wij als gemeenteraad over gaan. Dat is het vervelende aan deze discussie over dit plan: die discussie voeren we vandaag niet; die discussie hebben we al gevoerd bij de begroting. Toen is er besloten dat er minder geld beschikbaar is. Je kunt dus hele mooie plannen maken over wat je allemaal gaat doen, maar uiteindelijk komt het erop neer dat je een aantal dingen niet gaat doen, want als je meer gaat doen voor minder geld, is de kans heel groot dat je niet alles gaat doen en dat je datgene wat je wel gaat doen, slechter gaat doen. Dat moeten we voorkomen, maar die discussie gaan we bij de volgende begroting en ook bij de Voorjaarsnota voeren.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Vanavond bespreken we onder andere het Beleidsplan Sociaal Domein. We hebben hier in de discussie uitgebreid over gesproken. We hebben ook diverse vragen gesteld. Daarop hebben wij een toezegging gekregen. Naar ons inzicht zijn de vragen goed beantwoord en is voor ons nu duidelijk en inzichtelijk welke taken onder wettelijke taken vallen en welke binnen de keuzes vallen. Daarvoor dus dank aan de ambtenaren en de wethouder. We hebben wel een vervolgvraag: hoe kijkt de wethouder aan tegen een kaderstellend budget voor het sociaal domein? Is dit beleidsplan ook uitvoerbaar met een kaderstellend budget, zoals Leiden dat heeft? We zijn benieuwd hoe de wethouder hiernaar kijkt.

Wij zijn mede-indiener van de motie van D66. Ons inziens is het ook niet nodig om de prioriteiten op dit moment vast te stellen. Daarom steunen wij de motie van harte. We kunnen natuurlijk niet om de ombuiging heen. Het is op dit budget misschien niet zo heel veel, maar in totaal is het toch een flinke ombuiging. Ik wil de gemeenteraad dan ook vragen om bij elke euro die we het komende jaar of de komende avond uit gaan geven, goed na te denken over wat we laten liggen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor het Beleidsplan Sociaal Domein. Dank ook aan alle organisaties en ambtenaren die hieraan hebben meegewerkt; er is hard gewerkt. We zien en waarderen al die mantelzorgers en maatschappelijke organisaties in

Voorschoten, zoals de buurthuizen, de Cirkelbus, de Zonnebloem, de Diaconie, de Voedselbank en de Adviesraad Sociaal Domein. Veel van die organisaties hebben intensief meegedacht bij de totstandkoming van het plan. Daardoor is een breed draagvlak verkregen. Dat verdient een compliment aan allen die mee hebben gedaan. Het CDA heeft bij de bespreking van het beleidsplan in de commissie aangegeven zich goed te herkennen in het nieuwe samenspel in het sociaal domein tussen overheid, maatschappelijke organisaties en inwoners. De gemeente kan het niet meer alleen. Het CDA hecht waarde aan indicatoren met heldere kleuren en knoppen om aan te draaien, maar wil waken voor de illusie van maakbaarheid. Het sociaal domein is immers geen koekjesfabriek. De uitvoerbaarheid en de betaalbaarheid van het sociaal domein staan in toenemende mate onder druk vanwege schaarste. We gaan een ravijnjaar in, maar zelfs met geld is het tegenwoordig lastig om personeel te vinden en vast te houden. De gemeente gaat in het sociaal domein regie voeren om te komen tot concrete uitvoeringsafspraken met maatschappelijke partners op basis van wederzijds vertrouwen. En we werken integraal. Er wordt in dit plan een belangrijke relatie gelegd met openbare orde en veiligheid. Dat vindt het CDA belangrijk. Voor jongeren zetten we onder meer in op sport, spel en bewegen. Bij ouderen denken we aan het voorkomen van eenzaamheid en aan valpreventie in relatie tot ons rijke verenigingsleven. We vinden het als CDA belangrijk om activiteiten laagdrempelig aan te bieden, zodat iedereen wordt bereikt en we verzoeken het college om de zogenaamde gouden generatie te verzilveren. We hebben nog een vraag over het wijkgerichte karakter. Hoe gaan we dat precies doen? Want het gaat niet in alle wijken altijd even goed.

Kortom: wij steunen het beleidsplan, zodat het college samen met de betrokken organisaties voortvarend aan de slag kan en we zijn natuurlijk heel benieuwd naar de eerste resultaten uit de monitor die komen gaat.

De **voorzitter**: Ik vraag wethouder Schokker om de vragen die zijn gesteld te beantwoorden en om in te gaan op de drie amendementen.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. Ik zal eerst een reactie geven op de vragen. Allereerst dank voor de positieve opmerkingen en de complimenten voor het stuk. Dat is in het bijzonder voor de ambtenaren en natuurlijk ook voor mijzelf en voor ons als college fijn om te horen, omdat het een langdurig proces is geweest. Ik ben blij dat er nu een stuk ligt waarmee we aan de slag kunnen gaan.

Er zijn twee of drie punten genoemd. Ten eerste wil ik opmerken dat het proces met de Adviesraad Sociaal Domein in tegenstelling tot de vorige keer gewoon verlopen is zoals afgesproken. Er heeft een heel ordentelijk proces plaatsgevonden. We hebben met de adviesraad nadrukkelijk termijnen afgesproken. Ze hebben keurig gereageerd. Ze hebben de vorige versie gekregen. Ook ambtelijk is er diverse malen met hen gesproken. Ook in de tussenliggende periode hebben nog gesprekken plaatsgevonden. We blijven natuurlijk graag heel constructief in gesprek met de adviesraad. Dat blijven we ook doen, maar ik wil echt benadrukken dat dit proces in ieder geval gewoon volgens de daarvoor afgesproken termijnen is verlopen. Door een aantal van u is gewezen op regievoering en partners, eigenlijk in elkaars verlengde.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik hoorde de wethouder zeggen dat het volgens de juiste procedure is verlopen, maar volgens mij was het een nieuwe methode, zoals het college ook in een brief aangaf. Kunt u uitleggen wat die methode precies behelst?

Wethouder **Schokker**: Wat bedoelt u met "nieuwe methode"?

De heer **Posthuma** (PvdA): Dat is een goede vraag. Dat staat in uw raadsvoorstel: u heeft gezegd dat u met de Adviesraad Sociaal Domein een nieuwe methode in gang heeft gezet. Die beschreef u zojuist. Ik vraag hoe die methode precies in elkaar steekt, want dat wordt mij niet geheel duidelijk.

Wethouder **Schokker**: Er is geen nieuwe methode in het proces met de adviesraad. We hebben een nieuwe methode om met de partner te overleggen, maar er is geen nieuwe methode om ... We hebben gewoon afspraken. Bij elk raadsvoorstel in het sociaal domein vragen we aan de adviesraad ... Misschien is het voor u leuk om te horen hoe dat precies gaat. We hebben als college van tevoren regelmatig overleg met de adviesraad; volgens mij twee à drie keer per jaar. Dan lopen we met de adviesraad eigenlijk de langetermijnagenda door en dan vragen we waarover zij zouden willen adviseren. Het Beleidsplan Sociaal Domein is natuurlijk zo'n punt. Vorig jaar hadden

we de Wmo-verordening en we hebben het Beleidsplan Schuldhulpverlening gehad. Er zijn allerlei momenten waarop de adviesraad erbij wordt betrokken. We hebben dat verder wat geïnstitutionaliseerd. Als u dat "een nieuwe methode" wilt noemen ... Ik denk dat het de juiste methode is. Zo vindt dat plaats.

De heer **Posthuma** (PvdA): Heeft u de Adviesraad Sociaal Domein er ook bij betrokken dat u in de afgelopen begroting zijn budget eigenlijk heeft gehalveerd? Heeft u de adviesraad daar ook van tevoren over geïnformeerd?

Wethouder **Schokker**: Dat heb ik niet gedaan; dat heeft de raad besloten. Die heeft de afgelopen keer bij de begroting besloten om vanaf 2025 het budget van de Adviesraad Sociaal Domein te korten. We zijn daarover in gesprek met de adviesraad. Het is waar dat dat in een wat laat stadium aan de adviesraad is meegedeeld. Daar hebben we een gesprek over; ik denk ook dat dat een kwestie is tussen het college en de adviesraad. Dat heeft plaatsgevonden en we zijn nu gewoon in gesprek met de adviesraad.

De heer **Posthuma** (PvdA): Als de wethouder niet wil zeggen hoe het precies zit, zal ik dat maar namens de wethouder doen. U heeft het de Adviesraad Sociaal Domein verteld nadat het al ...

De **voorzitter**: Even voor de helderheid: u spreekt namens de fractie van de PvdA en via de voorzitter.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik spreek namens de fractie van de PvdA via de voorzitter. Ruim nadat de begroting was vastgesteld, heeft u dat meegedeeld aan de Adviesraad Sociaal Domein. We hebben daar ook een punt van gemaakt. Dat lijkt niet echt op een hele lekkere verhouding. Het probleem dat ik hier ook mee heb, is dat u doet voorkomen alsof het allemaal in goede harmonie en in een goede sfeer is gegaan, maar u heeft het budget gewoon gehalveerd. U zorgt er gewoon voor dat onwelgevallige zaken terzijde worden geschoven. Dat is volgens mij wat er hier gebeurt.

Wethouder **Schokker**: Ik denk dat ik kort wil zijn. U heeft zelf het budget gehalveerd op voorstel van het college. Dat heeft plaatsgevonden. Vervolgens zijn wij daarover in gesprek. Wij stellen de adviesraad op prijs. We hebben echt een constructieve sfeer; u bent zelf niet bij die gesprekken aanwezig. Het zijn heel constructieve gesprekken. Ik vind het belangrijk dat zij advies geven. Ze hebben hierover advies gegeven. We hebben nadrukkelijk naar hen geluisterd. Bij de benchmarks, bij de indicatoren, is een hele rij toegevoegd. Zo zijn we met de adviesraad in gesprek en we stellen hun input absoluut op prijs.

De **voorzitter**: De derde en laatste interruptie van de heer Posthuma.

De heer **Posthuma** (PvdA): Dan een heel korte vraag aan de wethouder: wat was de reactie van de Adviesraad Sociaal Domein toen u vertelde dat u het budget voor de komende jaren halveerde?

Wethouder **Schokker**: Dat heb ik net aangegeven. Dat is op een wat later moment gebeurd. Daarover hebben we van de adviesraad een brief ontvangen, die we vervolgens hebben beantwoord.

De **voorzitter**: Wethouder Schokker, vervolg uw beantwoording en let op uw tijd.

Wethouder **Schokker**: Ik heb mijn eerste punt afgerond en ik ga naar mijn tweede punt. Ik was eigenlijk al bezig met het punt van regie voeren. Daarover was er een vraag van mevrouw De Bruin; ook een aantal anderen hebben daarnaar gevraagd. De grote opgave, zeker als we in het sociaal domein met beperkte middelen zitten, is hoe we hier de komende tijd zo goed mogelijk invulling aan geven. Dat moeten we met de partners doen. Dat willen we op een iets andere manier doen. Daar zijn we op dit moment ook druk mee bezig. Er heeft vandaag ook nog een overleg plaatsgevonden. Dat gaat de komende tijd zo door. Er is ook heel veel enthousiasme bij de partners om dit daadwerkelijk vorm te geven. Dat is voor ons ontzettend belangrijk, zeker omdat budgetten onder druk staan. Er zijn veel vrijwilligers in Voorschoten. Er is ontzettend veel sociaal kapitaal, om het zo te zeggen. De gemeente heeft wel de rol om dat in goede banen te leiden en regie te voeren, maar we willen daar absoluut nadrukkelijk gebruik van maken. Dat hebben we ook gewoon nodig. Dat is het antwoord op die vraag.

Een aantal van u hebben gevraagd naar het wijkniveau, maar ik denk dat ik die vraag heb beantwoord bij de reactie op de amendementen. Mevrouw Zoun vroeg ook naar het kaderstellende budget. In Leiden hebben ze bij de jeugdzorg een kaderstellend budget gesteld. Ik sta er natuurlijk voor open om dat te doen. Er is een heel rapport van KokxDeVoogd geweest om te kijken hoe je wellicht naar minder budget en uiteindelijk naar minder uitgaven toe zou kunnen gaan. Daar zijn we keihard mee bezig. Wij vonden het vorig jaar nog niet verantwoord om daarop al bezuinigingen op te nemen, maar dit jaar komt er bij de Kadernota weer een weegmoment. We zijn goed bezig met de toegang hier en er worden in de regio goede maatregelen genomen, maar het moeten natuurlijk wel reële bezuinigingen zijn. We nemen het dus mee, maar dit komt bij de Kadernota.

Dan de amendementen. Ik begin met amendement 319 om beslispunt 4 van het raadsvoorstel over de prioriteiten te schrappen. Wij wilden als college enige richting meegeven, ook gelet op de kaderstelling van € 350.000 die eraan komt. Als u om moverende redenen zegt dat het voor langere tijd is en dat dit bij het Beleidsplan Sociaal Domein wellicht helemaal niet nodig is, vind ik dat prima. Oordeel raad. Daar kunnen wij mee leven en we kunnen dat ook wel begrijpen. Ik vind dit dus eigenlijk wel een verstandige route. We wilden een beetje richting geven, maar als u zegt dat u ook keuzes moet kunnen maken op basis van wat u verstandig acht, stellen we dat natuurlijk op prijs.

Dan amendement 321 van de PvdA over de wijkgerichte aanpak. We hebben die ook wel toegezegd. Bijvoorbeeld in de Vlietwijk zijn we ook aan de slag. Sommige dingen zijn meer voor Voorschoten in de breedte, bijvoorbeeld het zwembad, maar als u het absoluut per wijk wilt expliciteren, is dat wat ons betreft helemaal aan u. Dus oordeel raad.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Ik lees het amendement zo dat in de uitvoering van het beleid differentiatie per wijk toegepast wordt op het brede plan voor het sociaal domein. Leest de wethouder dit op dezelfde manier? Betekent dit dat met dit amendement een aanpassing van het beleidsplan plaatsvindt? Of zegt u dat dit in lijn is met het beleidsplan en dat u het dus op die manier uitvoert?

Wethouder **Schokker**: Wat ons betreft is het een explicitering van de inzet voor een wijkgerichte aanpak, zoals die nu ook in het beleidsplan staat.

Over amendement 320 van de PvdA heb ik een vraag. Er wordt voorgesteld om in beslispunt 3 aan het einde van de zin toe te voegen: 'waarbij ook expliciet de input van inwoners en ervaringsdeskundigen wordt meegenomen.' Als het gaat om de input bij het vaststellen van de monitor, vind ik dit lastig. Als het gaat om ervaring van inwoners met het sociaal domein, zoals we nu bijvoorbeeld bij de Wmo en de jeugdzorg gebruikmaken van cliëntenervaring, is dat verstandig. Maar ik zou dit willen ontraden als het gaat om het opstellen van de indicatoren bij die monitor. Het is dus afhankelijk van wat u daarmee bedoelt of ik het amendement oordeel raad laat of moet ontraden. Misschien moet u daar in de tweede termijn op terugkomen.

De **voorzitter**: Meneer Posthuma wil daar nu op reageren.

De heer **Posthuma** (PvdA): Fijn dat u dat even navraagt. Het gaat eigenlijk om het eerste, zoals u het omschreef.

Wethouder **Schokker**: Dus u wilt expliciet dat de monitor, instrumenten die we hebben, door de inwoners worden vastgesteld. Dat lijkt ons niet opportuun voor de beleidsmonitor. Tegen die achtergrond zou ik dit amendement dus willen ontraden.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik wilde eigenlijk zeggen dat ik het met u eens was. In het tweede gedeelte zei u dat het voor de beleidsmonitor was. Ik ben het dus met u eens.

Wethouder **Schokker**: Bent u het met mij eens dat ik het amendement ontraad?

De **voorzitter**: Het is zo'n avond.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik heb de hele dag gewerkt.

De **voorzitter**: Meneer Posthuma, u bent het dus eens met de ontrading door het college?

De heer **Posthuma** (PvdA): Nee, de wethouder noemde in het begin van zijn betoog twee punten. Het eerste punt was dat het eigenlijk in het bestaande mee wordt genomen. Het tweede punt was dat het om die beleidsmonitor ging. Dat laatste bedoel ik dus niet.

De **voorzitter**: Dan heel pragmatisch, want ik zie nu een discussie ontstaan over de interpretatie van een amendement. Dat is niet zo heel handig. Ik zou dus willen voorstellen dat we even schorsen, zodat het amendement helder is voor eenieder en zodat eenieder weet waarover wordt gestemd en wat ermee wordt bedoeld. Bij moties is dat misschien wat rekkelijker, maar niet bij een amendement. Meneer Posthuma, bent u het ermee eens dat we even schorsen zodat u het kunt preciseren? Dan kunnen we er nog een keer naar kijken. Ik stel dus voor om nu te schorsen, zodat dit amendement kan worden aangepast en rondgemaild. Dan weet iedereen in de tweede termijn waarover het gaat en dan kan iedereen dat afwegen. Meneer Posthuma, hoeveel tijd heeft u nodig?

De heer **Posthuma** (PvdA): Vijf minuten.

De **voorzitter**: Dan schors ik de vergadering voor vijf minuten.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Het gewijzigde amendement zit in uw e-mail.

Het gewijzigde amendement van de PvdA luidt:

"Amendement 320.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 maart 2025, gezien het raadsvoorstel nr. Z/24/093330/426789,

constaterende dat:

- a. het beleidsplan Sociaal Domein benadrukt dat er participatie is geweest met maatschappelijke partners, maar van de directe stem van inwoners en ervaringsdeskundigen geen gebruik is gemaakt;*
- b. de Adviesraad Sociaal Domein stelt expliciet in haar advies dat er breed gemonitord moet worden door de gemeente Voorschoten, onder meer op klantbeleving;*

overwegende dat:

- c. een sterkere en voortdurende betrokkenheid van inwoners bij de beleidsontwikkeling, vooral van mensen die direct afhankelijk zijn van de sociale voorzieningen, belangrijk is om je beleid en uitvoering te verbeteren;*
- d. directe feedback via enquêtes een laagdrempelige en kostenvoordelige manier zou zijn om dit goed te kunnen monitoren;*

Besluit beslipunt 5 toe te voegen:

- ¶ 'Het college op te dragen expliciet de input van inwoners en ervaringsdeskundigen mee te nemen.'*

De **voorzitter**: Kunnen we beginnen met de tweede termijn of wenst u een leespauze van een minuut? We doen dat laatste, zodat iedereen er kennis van kan nemen. We doen een heel korte schorsing, zodat iedereen het gewijzigde amendement tot zich kan nemen.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: We beginnen aan de tweede termijn van de raad.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de reactie op ons amendement. In de tweede termijn willen wij vooral aangeven dat wij ons nog beraden op de twee

amendementen van de PvdA, omdat ons inziens de wijkgerichte aanpak al in het beleidsplan verwerkt is. We zijn daar natuurlijk wel echt voorstander van, maar we proberen met ons amendement juist iets meer ruimte te geven, zodat het college accenten kan leggen waar het dat wil en we de problemen vooral gaan aanpakken in de wijken waar zij spelen. De wijkgerichte aanpak moet echter niet het doel zijn. Daarover gaan we binnen de fractie van D66 straks in de tussentijd nog heel even van gedachten wisselen. Dat geldt eigenlijk ook voor amendement 320. In de beleidsindicatoren en wat er gemeten wordt, wordt de input van de cliënten en dus ook van de ervaringsdeskundigen immers al meegenomen. We twijfelen dus nog even of die expliciete opdracht volgens ons noodzakelijk is.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik dank collega Maassen en de wethouder voor het meekijken naar het betreffende amendement. Wat de twee amendementen betreft: ik denk dat het heel belangrijk is dat het sociaal domein het de afgelopen periode best wel zwaar heeft gehad en het ook de komende periode zwaar zal hebben. Daarom lijkt het mij heel belangrijk dat er expliciet een aantal dingen uit worden gepakt die het leven van bewoners een klein beetje beter kunnen maken. Die wijkgerichte aanpak kan ervoor zorgen dat er in bepaalde wijken iets meer aandacht komt omdat de problemen daar wat groter zijn. Door expliciet mee te nemen dat bewoners en ervaringsdeskundigen echt moeten worden meegenomen in het beleid, zorg je voor een extra slot op de deur, zodat dat daadwerkelijk gaat plaatsvinden. Dan kunnen wij daar als raadsleden op een later tijdstip ook makkelijker op teruggrijpen. Dat was mijn overweging daarbij.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor zijn reactie op de eerste termijn. Aanvullend wil ik toevoegen dat wij graag meegaan met de twee amendementen van de PvdA. Ik denk dat zij belangrijk zijn voor het stuk.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de beantwoording van de vragen. Van amendement 319 zijn wij mede-indiener. Over amendement 321 hebben we al even gesproken. Bij dit amendement is de vraag of je naar de letter of naar de geest van het amendement kijkt. Als je het strak leest, zou je kunnen lezen dat alles wijkgericht wordt, omdat er letterlijk staat: "in de uitvoering van het beleid differentiatie per wijk in Voorschoten toe te passen". Ik hoorde in de beantwoording door de wethouder dat hij dit leest op de manier waarop het in het beleidsplan al bedoeld is. Daarmee lijkt het amendement overbodig geworden, want daarmee staat het al in het beleidsplan. Ook amendement 320 is een explicitering en is daarmee wat de VVD betreft overbodig. Dat zullen wij niet steunen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Het is voor je gezondheid aantoonbaar nogal belangrijk hoeveel welvaart je hebt. Mensen met hoge welvaart worden in Nederland gemiddeld zeven jaar ouder dan mensen met lage welvaart. Hoe zie je welvaart het beste terug in de ruimtelijke ordening? In wijken: mensen met veel geld wonen bij elkaar, want daar zijn de huizen zo duur dat mensen met wat minder geld er niet bij kunnen. Het is dus ontzettend logisch om bij gezondheidsproblemen en in het sociaal domein juist naar wijken te gaan kijken, want de ene wijk heeft andere behoeftes dan de andere wijken. Dat is een gevolg van die sociaal-economische verschillen. Daarom steunen we het amendement over de wijkprioriteit van harte, evenals overigens de andere amendementen.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Op zich sta ik er hetzelfde in als de heer Maassen, maar ik ben eigenlijk op zoek naar ... Ja, ik weet dat dit een memorabel moment is.

De heer **Maassen** (SP): Dit mag echt onderstreept in de notulen!

De **voorzitter**: Ik zal aan de griffier vragen om dit op te nemen in de notulen.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Ik wil het wel even herhalen en dan laat ik "in principe" ook weg. Dan zeg ik gewoon: ik ben het eens met de heer Maassen. Ik ben echter wel op zoek naar de toegevoegde waarde van de twee amendementen van de Partij van de Arbeid, want ons inziens zijn zij overbodig, omdat het al benoemd staat.

De heer **Posthuma** (PvdA): Je moet heel goed zoeken. Wat mij betreft staat het er niet expliciet genoeg in. Dat is de reden waarom ik met deze amendementen ben gekomen, namelijk om dat heel duidelijk daar neer te zetten.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Ik hoorde geen vraag. Het staat erin benoemd; het staat er dus expliciet in.

De **voorzitter**: Ik denk dat dit debatje op dit moment eindigt. De wethouder heeft geen behoefte om te reageren.

Wethouder **Schokker**: Er zijn geen vragen gesteld.

De **voorzitter**: Dan eindigt hiermee de tweede termijn. Ik sluit de beraadslaging. Is er behoefte aan een schorsing voor overleg? Dat hoorde ik van de fractie van D66. Nee, er wordt geen schorsing aangevraagd. We gaan de amendementen in verband met de verstrekkendheid van de amendementen in stemming brengen in de volgorde op het lijstje van de griffie.

In stemming komt amendement 319 van D66, GroenLinks, de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA.

De **voorzitter**: Mevrouw Mieremet kon om technische redenen niet meestemmen. Kunt u mondeling uw stem uitbrengen, zodat wij weten hoe u heeft gestemd?

Mevrouw **Mieremet** (D66): Op het plusje, voorzitter.

De **voorzitter**: Dan constateer ik dat u voor amendement 319 bent. Mevrouw Van der Krogt, uw stem is weggefallen van de lijst. Ik zie uw stem hier niet. Wilt u voor alle zekerheid ook uw stem mondeling aangeven, zodat dat helder is voor het verslag?

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Ik stem voor, voorzitter.

Het amendement wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt amendement 321 van de PvdA.

De **voorzitter**: We gaan het anders doen, want ik constateer dat de stemmingsknoppen niet heel goed werken. We gaan weer even ouderwets doen, met handopsteken.

Het amendement wordt met handopsteken verworpen met 6 tegen 15 stemmen, waarbij de fracties van de SP, de PvdA en GroenLinks ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA, D66, Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt het gewijzigde amendement 320 van de PvdA.

De **voorzitter**: We stoppen hedenavond met de stemknoppen. We gaan weer stemmen met handopsteken.

Het gewijzigde amendement wordt met handopsteken verworpen met 6 tegen 15 stemmen, waarbij de fracties van de SP, de PvdA en GroenLinks ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA, D66, Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd..

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. De fractie van GroenLinks zal voor het Beleidsplan Sociaal Domein stemmen, hoewel wij de nodige inhoudelijke bezwaren hebben, maar die betreffen voor een deel de financiën. Daar gaan we vanavond niet over. We zijn blij dat in ieder geval een van de amendementen is aangenomen. Het is teleurstellend dat de andere twee amendementen niet zijn aangenomen, want de wijkaanpak had meer steun mogen hebben, maar wij zullen voorstemmen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Wij zijn ook zeer kritisch over dit plan, maar zoals de heer 't Lam terecht zei, gaan we nu niet over de financiën spreken. Dat is al een gepasseerd station. Dat is de reden waarom wij voor zullen stemmen.

Het geamendeerde voorstel wordt met handopsteken aangenomen met algemene stemmen.

9. Uitkomsten fase 2 huisvesting gemeentehuis Voorschoten (raadsregistratienummer Z/23/078134/385981)

De **voorzitter**: Gezien de verouderde staat van het gemeentehuis is een voorstel uitgewerkt met opties voor verhuur, renovatie en nieuwbouw. Het college stelt de raad voor om te starten met de volgende fase, het maken van een detailontwerp voor nieuwbouw volgens het aangegeven voorkeursscenario. Voor die uitwerking is een extra incidenteel budget nodig.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Nogmaals hartelijk dank aan architectenbureau UP voor de uitgewerkte scenario's en de rondleiding die ik heb gekregen om een beter beeld te krijgen van de huidige staat van het gemeentehuis. Er ligt natuurlijk een uitdaging voor ons om de bibliotheek te verplaatsen naar de locatie van het gemeentehuis en om de technische staat van het gemeentehuis te verbeteren en te verduurzamen. Wij denken dan ook dat de volgende stap die in dit proces moet worden gezet, de focus met name daarop moet hebben. Dat is één. Twee: ik heb in de commissie al aangegeven dat wij als Voorschoten Lokaal geschrokken zijn van de bedragen van de voorgestelde scenario's, alsmede van de kosten van bijna 4 ton om tot een detailontwerp te komen. Beide zaken hebben ertoe geleid dat wij samen met de VVD en het CDA met een amendement komen. Ik leg u uit waarom. Het amendement geeft een verschuiving van scenario E naar het doorrekenen van de scenario's B en C. We hebben B en C gevraagd omdat deze investeringsvoorstellen goedkoper zijn maar ook beter in fases uit te voeren zijn. We hebben immers nog te maken met de Oekraïners die in ons gemeentehuis wonen en daar voorlopig nog niet weg zijn. Het deel waar zij wonen, is bestemd voor de bibliotheek, die op dit moment nog een passend onderkomen heeft, waardoor daar niet echt enorme urgentie op de lijn zit. Het raadsvoorstel geeft immers aan om al in 2026 te beginnen. Met scenario B of C zou dan al voor een deel begonnen kunnen worden. Tevens is het verschil tussen B en C slechts een glazen gevel. In de doorrekening zal dat dus niet echt tot extra kosten moeten leiden. De beantwoording van de technische vragen leidde tot een andere uitkomst; daarover straks meer. Scenario B is namelijk in wezen scenario C minus een glazen gevel; een gerechtje uit het menu, waar we het in de commissie uitvoerig over hebben gehad. Kan de wethouder daarom aangeven waarom het berekenen van ook scenario C, dat wij voorgesteld hebben, € 220.000 extra moet kosten als het slechts gaat om een extra gevel? Dat is een wezenlijke vraag, want als de menudeeltjes zoveel kosten, kan de wethouder dan aangeven of ons amendement, gebaseerd op menudeeltjes, meer geld gaat kosten dan u nu van ons vraagt?

Dat is gelijk mijn bruggetje naar het menukaartonderdeel van dit amendement. Het vragen om een menukaart zal ertoe moeten leiden dat wij op een later moment binnen het financiële kader, dat wij tijdens de begrotingsbehandeling gaan formuleren, kunnen kiezen voor verschillende onderdelen. We hebben de opsplitsing gemaakt in de technische component, waar duurzaamheid onder valt, het bibliotheekgedeelte en de extra wensen van enige financiële omvang die zijn opgehaald in fase 1, zoals onder meer een nieuwe entree, het verplaatsen van afdelingen en balies, het verplaatsen en uitbreiden van zalen, vergaderzalen en raadzaal. Wij verwachten dat met het amendement de menukaart op deze wijze inzichtelijk hierin gaat voorzien. De vraag aan de wethouder is of hij deze mening deelt.

Daarnaast moeten er veel kosten gemaakt worden om dit project überhaupt te faciliteren, namelijk de kosten van het herhuisvesten van de Oekraïners, de kosten van het tijdelijk herhuisvesten van ambtenaren en sloopkosten. Daarnaast wordt in het raadsvoorstel onderaan pagina 9 verwezen naar kosten die gemaakt moeten worden voor het onderhoud van het dak, de gevel, de kelder en de buitenruimte van het moederhuis en die niet in de scenario's zijn meegenomen of zullen worden meegenomen. Wij vinden dit bijzonder, omdat we het hier hebben over scenario's om het hele gemeentehuis met een bibliotheek weer op niveau te brengen. Daar horen de onderhoudswerkzaamheden aan het moederhuis dus ook bij. Deze kosten willen wij dus ook inzichtelijk hebben ten behoeve van de totale kostenafweging van dit project.

In beslispunt 1 hebben we, zoals ik al zei, expliciet de onderdelen geformuleerd die wij belangrijk vinden om de gerechtjes van het menu voor een belangrijk deel te benoemen. We onderscheiden in die opbouw dus drie onderdelen: de wettelijke eisen, zoals een goed arbotechnisch gebouw, de verduurzamingsopgave, noodgeneratoren en andere wettelijke eisen die we nu niet hebben. Het

tweede onderdeel bestaat uit de wensen van de raad, namelijk het integreren van de bibliotheek in dit gebouw en de "nice to have"-aspecten voor een soepeler werkproces: de betere balies, een hogere glasgevel, een nieuwe entree en eventueel het verplaatsen van de raadzaal. Deze drie aspecten of bouwstenen zijn dus relevant.

De heer **Posthuma** (PvdA): Een heldere uitleg van de heer Van Duivendijk van de wijze waarop hij samen met de VVD en het CDA dit voorstel zelf wil verbouwen. Ik vraag me af of hij bij het opstellen van dit amendement ambtelijke ondersteuning heeft gehad en of daar een uitspraak over is gedaan door de ambtenaren.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Wij hebben technische vragen gesteld en daar hebben we antwoorden op gekregen. Die hebben we gebruikt.

De **voorzitter**: Ik vind de vraagstelling van de heer Posthuma wat ingewikkeld. Hij vraagt namelijk om, als er ambtelijke ondersteuning is gevraagd die mondeling is gegeven, dat hier aan te geven. De technische vragen zijn gesteld en die zijn doorgeleid naar uw raad. Ik vraag me even af of dit heel handig is. Ik ben hardop aan het denken; excuses daarvoor.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik zal uitleggen waar mijn vraag vandaan komt. Het lijkt nu alsof dit voorstel door raadsleden zelf wordt gedaan. Wij zijn lekenbestuur en ik wil gewoon zeker weten of er ergens iets van een toetsing is geweest door mensen die op de inhoud zitten. Dat kan ik op dit moment alleen op basis van die technische vragen niet beoordelen. Wat in het amendement staat, is immers niet alleen gebaseerd op de technische vragen, zoals de heer Van Duivendijk suggereert. Er zitten veel meer andere aannames in. Ik wil gewoon checken of die op de een of andere manier zijn geverifieerd door mensen die er inhoudelijk verstand van hebben. Anders ben ik bang - dat is mijn zorg - dat Voorschoten Lokaal, de VVD en het CDA zelf aan het hobbyen zijn geweest met dit amendement.

De **voorzitter**: Ik begrijp uw vraag, maar het lastige is dat het uiteindelijk een verantwoordelijkheid van de fracties zelf is wat zij doen met al of niet een ambtelijk advies. Als we dit hier gaan doen, vind ik dat ingewikkeld. Daar worstel ik nu als voorzitter mee. Ik begrijp uw vraag. Misschien is de vraag iets om in een schorsing met elkaar te bespreken, ter bescherming van de medewerkers in een openbaar debat. Ik begrijp uw vraag nu; dank.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Mijn vraag aan de wethouder is of hij op dezelfde wijze tegen deze menukaart aankijkt, dus op de wijze die ik heb beschreven. En kan de wethouder toezeggen dat hij de gerechten uit de menukaart tussentijds kan voorleggen aan de gemeenteraad, bijvoorbeeld na uitwerking van het voorlopig ontwerp, zodat wij meegenomen kunnen worden en kunnen meedenken met de ontwikkeling van de gerechten, waardoor wij als raad aangehaakt blijven? Dat helpt ons mogelijk bij het bepalen van het financieel kader bij de begroting later dit jaar.

Expliciet worden in het beslispunt ook de kosten van herhuisvesting van de Oekraïners, de tijdelijke huisvesting van de ambtenaren en de sloopkosten benoemd, omdat deze een beeld geven van de totale kosten van het project, die substantieel zullen zijn. We denken daarom dat amendement 323 een kwalitatieve impuls aan het raadsvoorstel geeft en een mogelijkheid voor de raad en het college om aangehaakt te blijven bij dit belangrijke project, dat mogelijk op een later moment tot een passend financieel kader kan leiden. We hopen daarom op brede steun in de raad en we zijn benieuwd naar de reactie van de wethouder op dit amendement. Het amendement luidt:

"Amendement 323.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 maart 2025, gezien het raadsvoorstel Uitkomsten fase 2 huisvesting gemeentehuis Voorschoten,

constaterende dat:

- a. de gemeente Voorschoten op grond van de arbowetgeving een zorgplicht heeft voor de huisvesting van de ambtelijke organisatie;*
- b. in het coalitieakkoord 'Voorschoten in verbinding vooruit' ten aanzien van het gemeentehuis (zijnde monumentale bestuurscentrum en huisvesting ambtelijke*

organisatie) is opgenomen dat 'het geheel renoveren of vernieuwen van het gemeentehuis vanwege de te verwachten hoge investering niet haalbaar lijkt', alsook dat 'we zoeken naar een slimme praktische oplossing om toch een gewoon goede werkplek te creëren voor de organisatie';

- c. geen enkel scenario voorziet in bijkomende kosten zoals sloopkosten, tijdelijke huisvesting ambtelijke organisatie, vervangende huisvesting Oekraïners en afboeken van de boekwaarde;
- d. een doorrekening van een puur renovatievariant uitgaande van wettelijke (arbo)eisen met betrekking tot ambtenarenhuisvesting ontbreekt;
- e. scenario E naar verwachting een te zware belasting gaat leggen op de gemeentelijke financiën en dat daardoor een goedkoper scenario de voorkeur heeft;
- f. bijkomende kosten voor het renoveren van het dak en gevels van het moederhuis niet inzichtelijk zijn;

van mening dat:

- g. een conditiemeting op basis van NEN 2767 conditie niveau 3 en bijbehorende onderhoudsplanning onmisbare informatie geeft om te komen tot een goed inzicht in de huidige staat van het gebouw welke de basis vormt voor scenario's B en C;
- h. er in het dorp andere grote projecten gepland staan en dat bij het behandelen van de Kadernota de financiële ruimte voor dit project pas duidelijk wordt;
- i. een doorrekening van een puur renovatievariant inzicht geeft in het verschil tussen wettelijk noodzakelijke aanpassingen en het programma van eisen inclusief het bibliotheekgedeelte;
- j. een opsplitsing van het programma van eisen in verschillende deelposten wenselijk is om op een later moment keuzes te kunnen maken (een zogenoemde menukaart) om binnen een financieel kader te kunnen blijven;

Besluit:

Beslispunt 1 te wijzigen in:

- Scenario B en C te kiezen als uitgangspunt voor het maken van het detailontwerp inclusief verdere financiële uitwerking voor het gemeentehuis en bibliotheek, waarbij de raad meer gedetailleerde informatie inclusief financiële consequenties verwacht omtrent de technische staat, de staat van de installaties, duurzaamheid, arbotechnische conditie, NEN 2767-onderzoek, kosten herhuisvesting ambtenaren en Oekraïners, sloopkosten, renovatie kelder, dak, gevels en buitenruimte van het moederhuis.

Beslispunt 2 toe te voegen:

- De financiële uitwerking voor zowel scenario B als C vorm te geven als een menu met daarin inzichtelijk NEN 2767-kosten, arbotechnische kosten, kosten bibliotheek en kosten aanvullende wensen zodat de raad indien nodig keuzes kan maken om de realisatie van het nieuwe gemeentehuis aan te laten sluiten bij in de Kadernota vast te stellen beschikbare financiële middelen.

Beslispunt 2 en 3 te hernoemen naar 3 en 4."

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. We hebben het in de commissie al uitgebreid erover gehad dat verbouwing van het gemeentehuis nodig is, niet alleen omdat het als werkplek achterhaald is, maar ook omdat het gaat om de bibliotheek, die eigenlijk allang verbouwd had moeten zijn en die allang een zelfontwikkeld plan klaar had liggen dat helaas niet door deze raad is aangenomen, waardoor de gemeenteraad het de bibliotheek en alle gebruikers daarvan verschuldigd is om met een goed alternatief te komen; dat is wat de SP betreft echt het belangrijkste onderdeel van dit plan. Maar het probleem is dat er nog een paar panden en algemene voorzieningen in Voorschoten zijn die ook heel hard verbouwd moeten worden: de sporthal en zwembad Het Wedde. De fractie van de SP heeft er heel veel moeite mee dat we nu alleen naar het gemeentehuis en de bibliotheek kijken en niet eerst gaan kijken of we eigenlijk wel geld hebben om de plannen, panden en gemeentelijke voorzieningen die gerenoveerd, verbouwd of "genieuwbouwd" moeten worden, allemaal aan te pakken en dat we niet eerst gaan kijken hoeveel geld we hebben en hoeveel we

aan deze verschillende panden willen besteden, maar dat we nu alvast de fuik inzwemmen en zeggen: € 12 miljoen tot € 16 miljoen voor een nieuw gemeentehuis; dat gaan we doen. Dat staat niet expliciet in de beslispunten, maar dat ligt er wel onder. Om terug te gaan naar de beeldspraak van de heer Van Duivendijk: wij zijn nog helemaal niet toe aan een menukaart, want het maakt eerst nogal uit waar je gaat eten, of je naar Het Trefpunt gaat of naar restaurant Allemansgeest.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Dat is allebei lekker.

De heer **Maassen** (SP): Ja, mevrouw Van Meenen, het is allebei lekker, maar waar de gemiddelde VVD-stemmer ook geld heeft om naar Allemansgeest te gaan, geldt dat niet voor de gemiddelde SP-stemmer. Dat is precies het punt dat ik wil maken. Je moet eerst kijken hoeveel geld je hebt, hoeveel geld je wil besteden en hoe je dat wil verdelen voordat je beslist wat er op de menukaart komt te staan. Daarom wil de SP vandaag nog geen besluit nemen over het verdere traject van het gemeentehuis, niet omdat we dat niet willen maar omdat we vinden dat we eerst in samenhang het krediet moeten vaststellen voor die verschillende panden en projecten die eraan komen. Dat willen we als gemeenteraad bij een Voorjaarsnota doen voordat we hier een besluit over nemen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik ben benieuwd of de heer Maassen ook bedenkt dat het, voordat we een besluit kunnen nemen over wat we wel of niet kunnen doen, goed is om een echte raming te hebben van de totale kosten, zodat we het juiste besluit kunnen nemen.

De heer **Maassen** (SP): Dat is inderdaad heel praktisch, maar dan wil ik wel kostenramingen van de verschillende panden hebben. Bij de besluitvorming stuit mij op dit moment niet tegen de borst dat we verder gaan uitzoeken wat er gaat gebeuren, maar wel dat daarin al een richting wordt gegeven van verschillende alternatieven waar al een prijskaartje aan hangt. Dat is het probleem. Ik zie u knikken; ik trek daaruit de conclusie, mevrouw Van Meenen, dat u het met mij eens bent.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik wil de heer Maassen alleen meegeven dat ik zijn redenering kan volgen.

De **voorzitter**: Even voor alle helderheid, meneer Maassen: u gaf net aan dat u vanavond geen besluit wil nemen. Ik moet als voorzitter een ordevoorstel direct in stemming brengen.

De heer **Maassen** (SP): Excuus, voorzitter, het was niet als ordevoorstel bedoeld. Nee, dat betekent dat wij op dit moment niet kunnen instemmen met dit voorstel. Zo heb ik het bedoeld.

De **voorzitter**: Oké, helder. Daarom verifieerde ik dat even.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Net als in onze inbreng in de commissie willen wij, volgens mij net als alle andere partijen, dat onze ambtenaren in een goede, veilige omgeving hun werk kunnen uitvoeren. Ook willen wij, volgens mij ook net als alle anderen, dat onze inwoners toegankelijk hun diensten kunnen afnemen bij de gemeente, dat de gemeente openstaat voor de inwoners en dat de raad makkelijk met inwoners in gesprek kan. Samenwerken tussen de verschillende afdelingen en tussen mensen werkt beter als de faciliteiten afdoende zijn. Ook willen we goede ambtenaren aantrekken en zorgen dat de goede ambtenaren die er nu zijn, blijven. Het grote programma om de ambtelijke organisatie klaar te maken voor de uitdagingen en om te zorgen dat we als ambtelijke organisatie en gemeente zelfstandig kunnen blijven, vraagt om een investering in het kantoor met de voorzieningen voor ambtenaren. Volgens mij is het iedereen het daarmee eens. Het gaat daarbij dus niet alleen om luchtkwaliteit, een minimumaantal vierkante meters en om arbeidsomstandigheden die wettelijk verplicht zijn, maar ook om een inspirerende, groene en mooie omgeving. Je kan zeggen dat dat niet nodig is, "want zoals het nu is, is het ook goed: het werkt en je kan ook gewoon kamers delen". Dat klopt, maar dat klopt ook niet. Natuurlijk kan je werken in een verouderde omgeving, maar het inspireert niet, het is niet aantrekkelijk en je bent niet aantrekkelijk als werkgever. En er komen dan gewoon minder goede voorstellen voor ons om over te beslissen, maar uiteindelijk ook voor de inwoners. Als gemeente functioneren we dan dus eigenlijk minder goed. Daarom hebben we gevraagd of de gemeentesecretaris ons steeds kon bijpraten over het plan en ons meeneemt in wat er allemaal moet gebeuren om de capaciteit te waarborgen - want we horen de hele tijd dat er onvoldoende mensen zijn of in ieder geval dat daarin verbetering mogelijk is - en om de kennis en kunde van de ambtenaren te waarborgen. Dat is punt één.

Ten tweede: een belangrijke faciliteit in ons dorp is de bibliotheek. Een dorp zonder bieb, ons dorp zonder een goed functionerende bieb, is eigenlijk - ik had eerst getypt "niet haalbaar", maar dat heb ik doorgestreept - niet wenselijk en is af te raden. Wat ons betreft kan dat eigenlijk niet eens. Wil je laten zien dat je als dorp zelfstandig bent, dan moet je zelfstandig een aantal zaken op orde hebben. Eén daarvan is een goed functionerende bibliotheek. Naast de functie van boeken is het ook een vangnet voor mensen en voert het taken uit die wij als gemeente verplicht zijn uit te voeren, taallessen, IDO, Formulierenbrigade, speeltheek, een warme kamer als we niet kunnen stoken, een verbindende schakel in onze leefomgeving, zoals ik ook in de commissie heb vermeld. We hebben als raad die bibliotheek ook een mooie plek beloofd. We moeten dus leveren.

Het college stelt scenario E voor, met de vraag om extra geld om de businesscase rond te maken. In de commissie vroeg ik al of we niet bijvoorbeeld B en E kunnen doen, want dan hebben we een beter inzicht, zodat we straks die financiële verschillen beter zien en beter kunnen afwegen. In het amendement dat er nu ligt van de gehele coalitie, lees ik eigenlijk sowieso dat E te duur lijkt. Ik zit ermee dat het erop lijkt dat dit nog niet is gebeurd op basis van concrete cijfers, behalve dat we allemaal zien dat het achterlijk veel geld is, maar dat geldt ook voor de rest. Wij denken dus dat die aannames best kunnen kloppen, maar wij weten dat niet, want dat is niet onderzocht. De vraag aan de wethouder is dus eigenlijk waarom het college E voorstelt als dat financieel onmogelijk lijkt en de eigen coalitiepartijen het daar eigenlijk niet mee eens zijn. Er is dus misschien al bij voorbaat te weinig draagvlak. En waarom vragen wij dan een bureau om dat helemaal uit te zoeken, terwijl we dat misschien op een andere manier hadden kunnen doen? Als we B-, B of C zouden doen - B- is niet B, eerder dan B - missen we dan aanzienlijke functionaliteiten die we wel in het programma van eisen hebben opgenomen en die we dus belangrijk vinden? Hoe zit het college hierin? Wij maken ons een beetje zorgen of we, als we zouden kiezen voor B- of B, nog wel dat kunnen leveren wat we willen. Is er dan nog voldoende ruimte voor de bieb? Kunnen we nog ruimte afstaan als we moeten afschalen? Is hiermee een risico gemoeid, in die zin dat aanbouwen aan iets wat al bestaat, risicovoller bouwen is, zoals we ook op de thema-avond hebben besproken? En wordt dat meegenomen in de uitwerking van de businesscase?

Duurzaamheid is voor ons een belangrijk punt als het gaat om renoveren versus nieuwbouw, maar ook als het gaat om hergebruik van materialen en het delen van ruimtes om ze optimaal te gebruiken, zodat we misschien minder vierkante meters nodig hebben en ook als het gaat om de toekomst: hoe willen we dit gebouw over 20 en 30 jaar gebruiken? De keuzes voor investeren in het gemeentehuis en het kiezen van scenario's moeten integraal worden afgewogen; daar hebben de vorige sprekers al over gesproken. De keuze voor het gemeentehuis betekent immers misschien: iets anders niet. Of betekent het: zeker iets anders niet? Of betekent het: zeker iets anders minder of later? Daar hebben we het in de commissie al over gehad: misschien moeten we dingen dan anders faseren.

U hoort veel "lijken" en "misschien"; dat maakt het voorliggende raadsvoorstel ook lastig. We hebben het over investeringen, maar we moeten het ook hebben over ná die investeringen, wat de kosten zijn en of we daarmee vooruit kunnen. Als we onszelf als gemeentebestuur of bestuur serieus nemen, hoort daar een serieus goed onderkomen bij. Zijn we misschien ook een beetje bang dat we zo'n enorm bedrag niet goed kunnen verkopen aan de inwoners? Dat is terecht. Betekent dit inderdaad: geen zwembad, geen sportaccommodatie of niet voldoende tijd en energie voor onderwijshuisvesting? Gaan we nu al terugschakelen naar B omdat we bang zijn dat het niet uitkomt of weten we al zeker dat het niet uitkomt? Want dan hoeven we het ook niet meer over E te hebben. Eigenlijk is mijn vraag aan de wethouder dus of B en E niet een goed idee is. In het amendement zie ik niet dat het extra geld kost als we dit gaan doen; daarop hoor ik graag de reactie van de wethouder, net als op de vraag van Voorschoten Lokaal. Als dat niet uit zou maken, zouden wij misschien eerder voor B en E kiezen, juist om die verschillen in de businesscase te zien. Kan dat?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Formeel gaat het vanavond natuurlijk pas om de volgende stap in de planvorming voor het nieuwe gemeentehuis. Tegelijkertijd weten we allemaal dat hier wel degelijk definitief een richting gekozen wordt, niet alleen vanwege de aanzienlijke kosten die we nu alweer investeren, maar ook omdat het college, de gemeentesecretaris en de ondernemingsraad ons allemaal waarschuwen: het kan zo gewoon niet langer. Dat is niet nieuw, want die constatering stond ook al in het coalitieakkoord. Ik heb nog even gekeken op pagina 16; het doet mensen altijd goed dat je het weer gelezen hebt: het gemeentehuis voldoet niet aan huidige standaarden en eisen, hebben de partijen geconstateerd. Als je rondloopt in het

gemeentehuis, is duidelijk dat het inderdaad niet kan, maar je ziet ook dat besturen mensenwerk is. En mensen hebben gewoon faciliteiten nodig. Als Voorschoten op langere termijn zelfstandig wil blijven, moet er op korte termijn dus iets gebeuren aan die faciliteiten. Tegelijkertijd heeft de gemeente een forse inhaalslag te maken met investeringen; de heer Maassen verwees daar heel eloquent naar. Scholen, sportvoorzieningen, de gemeentewerf en we hebben die belofte aan de bibliotheek gemaakt, zoals de heer Maassen en mevrouw Mieremet memoreerden. Dat staat natuurlijk nog los van het al genomen besluit over de Kruispuntkerk. Die staat nog niet in de begroting, maar die zal wel meegenomen moeten worden. De vraag is dan direct of we daar het geld wel voor hebben. Zo nee, dan wordt het dus kennelijk een keuze tussen zelfstandigheid en voorzieningen. Om eerlijk te zijn ziet onze fractie eigenlijk best wel heel veel goeds in het voorstel van het college, maar als dat de keuze wordt, kiezen wij voor onze inwoners en niet voor het eigen pluche.

Zoals ik in de commissiebehandeling al zei, is die spanning er, maar eigenlijk denk ik dat die financiële ruimte er wel is. Dat vereist natuurlijk wel een beetje lef en visie, want daar moet je dan voor gaan staan. Dat betekent dat je spannende besluiten gaat nemen. We hebben daar een paar keer om gevraagd en we hebben helaas moeten constateren dat het college daar tot nu toe nog geen aanstalten toe heeft gemaakt. We hebben vier maanden geleden een begroting besproken. Ik heb nog even gedubbelcheckt: deze hele investering, alles wat hier nu klaarlag, was al geschrapt in de investeringsplanning, terwijl dit toch al volgend jaar in de steigers zou moeten staan. Dan is er dus gewoon eigenlijk weinig visie op de toekomst van het dorp. Maar goed, er ligt wel het voorstel waar het college nu zelf mee gekomen is. Dan denk je: dat is op zich mooi. We hadden daarbij in de commissie gehoopt dat er een duidelijke keuze kwam, een soort "wir schaffen das", juist van partijen die altijd een beetje beginnen te hyperventileren als het woord "fusie" valt. Dat hebben we niet helemaal gekregen. Wat er nu wel ligt, is amendement 323. Dat benoemt de zorgen over de kosten en komt dan dus uit bij het goedkoopste alternatief; ik proefde dezelfde constatering bij mevrouw Mieremet. Het idee is kennelijk een beetje dat je dan tegen inwoners kunt zeggen dat we wel zuinig zijn geweest. Scenario B is wat ons betreft een schoolvoorbeeld van zuinig willen lijken. Als je kijkt naar de stukken, lijkt dat immers niet echt voldoende. Er is ruimtegebruik, de indeling is slecht, er zijn hoge onderhoudskosten en het is ook een slechte oplossing voor de bibliotheek. Ik heb daar nog niemand naar horen verwijzen, maar ingekomen brief 2710 van de bibliotheek, precies over dit onderwerp, vraagt om die afspraken alsjeblieft wel na te komen: "we gaan ervan uit dat u dit plan steunt". Dat is in dat geval plan E. En dan is het ook nog steeds een miljoeneninvestering. Het is allemaal veel geld. Voor mij voelt het dan alsof je een discussie hebt over de vraag of we ons een auto kunnen veroorloven, waarna je partner thuiskomt met de mededeling: "Ik heb maar gewoon een Lada gekocht, want die was goedkoop." Dan weet je nog steeds niet of je het je kon veroorloven, maar je weet wel dat je een barrel op de oprit hebt staan en dat je het daarmee zult moeten doen. Dan is de vraag of dit wel de oplossing is. Als die € 12 miljoen ten koste gaat van de voorzieningen, moeten onze inwoners zich dan beter voelen omdat het ook bij de gemeenteraad allemaal net niks is? Of: als de middelen er uiteindelijk wel zijn - ik denk dus dat dat waarschijnlijk zo zou kunnen zijn - zitten we hier nog jaren met een halfbakken gemeentehuis en denken we: hadden we nou maar misschien iets meer gedaan. Ik geef toe dat er scenario's zijn, B en E, waarbij de verschillen tussen de kosten zodanig zijn dat je uiteindelijk misschien zegt: als we E hadden gedaan, was het allemaal misgegaan, maar met B hebben we het gered. Dat kan, maar dan moet je daar wel heel veel overzicht op hebben.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik zal de heer Deuzeman even een pauzetje geven. Is hij het met mij eens dat het voorstel om naar B te gaan en de uitwerking van het amendement leiden tot een scenario waarin we bouwsteentjes kunnen opbouwen en op basis van de financiële haalbaarheid kunnen afpellen wat we wel of niet kunnen doen, zodat die € 12 miljoen omlaag kan op basis van de bouwstenen, en dat dat met E niet mogelijk is?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Op de bouwsteentjes kom ik straks nog terug. Ik heb nog een blaadje over, meneer Van Duivendijk; weest u dus maar gerust. Ik zou zeggen dat het amendement ons vastzet op het minimale scenario, waarvan er eigenlijk staat dat het niet helemaal voldoet aan het programma van eisen. We kunnen daarvandaan nooit meer opbouwen als we denken: maar wat als we het nou wél goed op zouden willen lossen?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Volgens mij heb ik in het voorstel gelezen dat alle scenario's aan het programma van eisen voldoen. Is de heer Deuzeman dat met mij eens?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Dat kan een constatering zijn, maar in het rapport zelf staat dat plan B daar net niet aan voldoet in verband met het tekort aan ruimte.

Het oordeel dat het precies zou kunnen en dat we het met B misschien redden maar met E niet, is eigenlijk precies het soort overzicht dat we nu niet hebben. Daarom zou je inderdaad moeten wachten tot een later moment. Wat dat betreft voel ik veel voor het betoog van de heer Maassen: we moeten het hierover hebben bij de Kadernota. Ik weet dat mevrouw Van Meenen daar in de commissie ook naar verwees. Ik heb er dus goede hoop op dat dat kan. We kunnen dan altijd nog terug. Het probleem is dat we heel moeilijk weer naar scenario E kunnen gaan als dat nodig is. Mijn vraag, samen met mevrouw Mieremet, aan de indienende fracties is dus op basis waarvan de conclusie is getrokken dat E per definitie te duur is maar B niet. Waarom dan niet op z'n minst ook scenario E uitwerken? Ik heb net naar de antwoorden op de technische vragen gekeken en ik kom uit op een verschil van € 5.000. Laten we dan alsjeblieft B en E uitwerken. En wat is de belofte aan de bibliotheek u uiteindelijk waard? Ik denk dat we daar wel een antwoord op moeten geven.

Maar het amendement gaat verder dan dit: het vraagt niet alleen om het uitwerken van scenario B, maar ook om die menukaart, om de bouwstenen en om allerlei technische scenario's om uiteindelijk met een scenario B- te kunnen komen, een uitgekleed scenario dat nog weer goedkoper is. Die stap vinden we eigenlijk een beetje zorgwekkend, allereerst omdat de raad kennelijk weer een beetje moet gaan spelevaren met gedetailleerde technische informatie. Ik zal voor mezelf spreken: ik heb een redelijk technische achtergrond, maar ik ben absoluut niet gekwalificeerd om daar heel veel zinnigs mee te doen. Ik ga er stiekem een beetje van uit dat dit voor de meeste collega's geldt. Daar hebben we een procedure voor: je komt met een programma van eisen en laat specialisten dan een technische uitwerking maken. Dat programma van eisen ligt hier; daar zitten anderhalf jaar werk en 2 ton budget in, allemaal in het volle bewustzijn van wat erover gezegd is in het coalitieakkoord. Er is uitgebreid overleg geweest met de raad en met medewerkers en er zijn informatiesessies geweest. Daar zijn deze voorstellen uit gekomen. In de commissie zei de wethouder nog expliciet: "Scenario B is ons nulsceario, het absolute minimum, en we willen kiezen voor E". De boodschap is nu toch eigenlijk: ja, dat zal wel, maar we geloven het niet en we gaan het, niet gehinderd door enige kennis van zaken, zelf wel even overdoen. Onze fractie kan zich eigenlijk niet voorstellen dat het college dit zomaar over zich heen laat komen. We mogen toch aannemen dat het college het programma van eisen bewust en weloverwogen heeft vastgesteld en dat daar niet allerlei frivole dingen in staan waarvan je zegt dat die er natuurlijk nooit in hadden moeten staan. Dan mag het college toch ook voor die keuze gaan staan. Om eerlijk te zijn: als het college accepteert dat de gepresenteerde feiten en de besluitvorming van het afgelopen jaar hier zo weggezet worden, heeft het wel een beetje een probleem met de geloofwaardigheid. We zijn dan ook erg benieuwd naar de reactie van de wethouder.

De uitvoering van dit plan mag het volgende college doen. Het lijkt erop dat dat college dat mag gaan doen met de ballast van besluiteloosheid in deze raad. Er is nu niet alleen een risico dat het realisatieplan alsnog onhaalbaar blijkt; met dit amendement is er ook het risico dat we straks met een halfbakken plan zitten. Beide zijn wat ons betreft teleurstellend, weinig transparant en uiteindelijk niet bepaald zuinig. Wat onze fractie betreft besparen we onszelf dit. Ik heb gezegd.

De **voorzitter**: Dat zijn de woorden van mevrouw Storthoop uit De Freggels: "Ik heb gesproken." Ik herkende het. Sorry!

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Vanavond bespreken we een raadsvoorstel dat betrekking heeft op het huisvesten van de ambtelijke organisatie en onze bibliotheek en indirect op zaken zoals ons zwembad, de sporthal, scholenbouw en het nieuwe culturele centrum in de Kruispuntkerk, maar ook het onderdak voor Oekraïense mensen die nu tijdelijk onderdak hebben in een vleugel van ons gemeentehuis. Veel van deze zaken betreffen wettelijke taken van onze gemeente. Een sporthal is belangrijk voor bewegingsonderwijs. Een zwembad levert door bewegen en leren zwemmen een belangrijke bijdrage aan preventie, dus aan veiligheid en gezondheid. Het gemeentehuis moet voor 2030 voldoen aan energielabel C. Schoolgebouwen zijn aan vervanging toe. En ga zo maar door. In de commissie heeft het CDA aangegeven dat we voorstander zijn van een proces van: wat moeten we, wat kunnen we - in dit geval - betalen en dan pas wat willen we? Diverse andere fracties hebben toen en ook nu aangegeven vraagtekens te zetten bij de financiële haalbaarheid van de voorgestelde scenario's en ook bij wat zo'n investering betekent voor andere nodige investeringen. Een dorp als Voorschoten, dat als grote kracht de inzet van vrijwilligers heeft die zich belangeloos inzetten voor ons mooie dorp - we hebben vanavond ook het sociaal domein

aan de orde gehad - verdient goede voorzieningen en daarmee ook een zelfstandig dorp, want daar doe je het allemaal voor, ons aller Voorschoten.

Dit gezegd hebbende wil ik het college graag een vraag stellen. Wij missen in het voorstel de rol van de Kruispuntkerk. Hier worden straks mooie ruimtes gecreëerd die mogelijk overdag geen volledige bezetting hebben, terwijl in de voorliggende scenario's wordt voorgesteld om allerlei extra vergaderruimtes te creëren. Is de wethouder bereid om de mogelijkheid van gebruik van ruimtes in de Kruispuntkerk mee te nemen in het vervolgtraject?

De heer **Maassen** (SP): Suggereert het CDA dat we minder gemeentehuis moeten gaan bouwen, zodat we als gemeente bij een commerciële verhuurder zaaltjes kunnen gaan huren?

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Ik ga er niet van uit dat wij met commerciële zaalverhuur te maken hebben wanneer we daar een cultureel centrum van maken voor onze eigen verenigingen.

De heer **Maassen** (SP): Ik meen me te herinneren dat dat culturele centrum niet in eigendom van de gemeente is.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Maar wij gaan wel over de voorwaarden voor de exploitatie.

De **voorzitter**: Meneer Maassen, de derde en laatste interruptie.

De heer **Maassen** (SP): Hier wordt het eigenlijk alleen maar schimmiger mee, maar goed.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Wij danken het college en de ambtelijke organisatie voor de beantwoording van onze vragen. Het voorliggende voorstel is bedoeld om het college kaders mee te geven voor het laten maken van een detailontwerp dat bestaat uit een schetsontwerp, een voorlopig ontwerp, het definitieve ontwerp en het technisch ontwerp, zoals vermeld op bladzijde 5 van het raadsvoorstel. Evenals bij het project Adegeest vragen wij het college om de raad mee te nemen in deze stappen vanuit een basis van wettelijk verplichte arbotechnische maatregelen en label C-maatregelen, dus de verduurzaming. Wij zien aanvullende wensen zoals ruimtelijke functiewijzigingen graag weergegeven in de menukaart, zoals ook Voorschoten Lokaal bepleitte, zodat we ook keuzes kunnen maken. Wij pleiten dus voor eerst een schetsontwerp om te kijken wat we met elkaar willen, waarna we direct kunnen kijken wat we met elkaar kunnen betalen.

De heer **Maassen** (SP): Tijdens de commissiebehandeling zei mevrouw Kortekaas heel expliciet dat ze vond dat er eerst een afweging moest worden gemaakt met andere investeringen in het dorp, zoals het zwembad en de sporthal, voordat ze een keuze zou kunnen maken over investeringen in het gemeentehuis. Ze zei toen ook heel expliciet dat ze, als dat nog niet gebeurd was, overwoog om tegen het voorstel te stemmen. Ik heb haar in haar eerste termijn niet daarover horen praten in deze raadsbehandeling. Is mevrouw Kortekaas hierover van mening veranderd?

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Ik zou meneer Maassen willen wijzen op ons amendement. Ik denk dat dat helder is en voor zichzelf spreekt.

De heer **Maassen** (SP): Helaas spreekt het niet voor zichzelf, want die afweging met andere investeringen in het dorp zie ik helemaal niet terug in het amendement. Kan mevrouw Kortekaas erop ingaan hoe ze dat ziet?

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Dat hebben we in het dictum meegenomen en dat is een onderdeel van wat in beslispunt 2 staat over de Kadernota.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Er is al veel gezegd over het voorliggende raadsvoorstel. Feitelijk ligt er een voorstel voor dat ons vraagt om de keuze voor een gemeentehuis verder uit te werken. Het college heeft ons de keuze voorgelegd om optie E uit te werken. Ik heb de wethouder tijdens de commissiebehandeling horen zeggen dat het feitelijk niet uitmaakt welke keuze wij als raad maken, als we maar kiezen en als we maar doorgaan. Heel belangrijk aan het voorliggende raadsvoorstel is dat er verder gewerkt wordt aan informatie, zodat we uiteindelijk een keuze kunnen maken: gaan we bouwen, wanneer gaan we bouwen en wat gaan we bouwen? Zoals de

heer Maassen al zei, is het een ingewikkeld voorstel, want we moeten feitelijk voor iets kiezen waarvan we het totaalplaatje niet kennen. Zoals het amendement dat wij hebben ingediend al aangeeft, zijn een hele hoop kosten niet meegenomen in de voorliggende ramingen. Die kosten zijn vermoedelijk voor alle scenario's ongeveer gelijk, maar dat weten we niet. We weten ook niet hoe hoog ze zijn. Daarmee weten we ook niet hoe waarschijnlijk het is dat we als gemeente geld hebben om dit gemeentehuis te gaan bouwen en dan ook nog te kunnen voorzien in een sporthal en het openhouden van het zwembad. Ik hoor hier vanavond dat iedereen met deze keuze worstelt. Ik denk ook dat we het er als raad heel erg over eens zijn dat we onze ambtenaren fatsoenlijk willen huisvesten en, zoals mevrouw Mieremet zei, hun feitelijk een inspirerende werkomgeving willen bieden. Het is heel fijn als die omgeving ook een bereikbare, toegankelijke omgeving is voor ons als inwoners, zodat we elkaar kunnen ontmoeten en de sociale cohesie kunnen versterken. Dat willen we allemaal, maar het geld is altijd weer het probleem. Ik denk dat wij als coalitiepartijen het college met het door ons gemaakte amendement niet, zoals de heer Deuzeman zei, een brevet van onvermogen willen geven. Het is eigenlijk ter ondersteuning van uiteindelijk tot een keuze komen om dit wel te gaan doen. Dat is de wens voor de bouwstenen, zoals de heer Van Duivendijk dat zei. Ik geef toe dat we in onze worsteling wellicht wat te veel richting uitvoering adviezen geven, maar het gaat ons er heel erg om dat we, als we hier een opdracht geven voor het verder uitwerken van scenario's, een goed overzicht willen hebben van alle kosten en feitelijk ook dat we met elkaar, dus ook voor het college, de informatie willen genereren, zodat we kunnen plussen en minnen om toch een werkbaar voorstel te genereren. Dat is de intentie van het amendement.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik waardeer het dat mevrouw Van Meenen het zo uitlegt. Mijn vraag is of zij dan niet had kunnen volstaan met het vragen om de extra informatie bij scenario B. Ik snap dat u die extra kosten uitgerekend wilt hebben, maar het plussen en minnen en het in menukaarten werken betekenen wel dat het een heel ingewikkelde technische kwestie wordt. Had u niet kunnen volstaan met vertrouwen op het antwoord van de wethouder en met, in dat geval, een keuze voor scenario B? Daar was ik ook geen voorstander van geweest, maar daar had ik wel meer begrip voor gehad.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik zoek even naar de precieze vraag van de heer Deuzeman. U zegt: kunnen we niet gewoon vertrouwen op alleen scenario B? Ook dan heeft het college feitelijk niet de informatie van die bouwstenen. We willen niet per se scenario B. We willen eigenlijk kijken naar B en C. Zonder heel erg uit de school te klappen over onze ambtelijke bijstand, hebben we natuurlijk ook gevraagd of we B en E kunnen uitwerken en wat dat dan extra kost. U weet ook dat de antwoorden op onze technische vragen feitelijk vanmiddag zijn binnengekomen. De echte informatie over de kosten van het uitrekenen van twee scenario's hebben we dus pas vandaag gekregen; daar kan ik ook eerlijk over zijn. Eerlijk gezegd: in onze discussies van deze week hadden we het over 1 ton extra. Dat is ook veel geld, maar dan is er iets te kiezen. Als we zoveel geld uitgeven aan een uitwerking, willen we heel graag dat we dan ook tot een voorstel komen waarvan we kunnen zeggen: ja, dat gaan we doen, want dat kunnen we betalen met z'n allen, terwijl we ook nog die andere voorzieningen kunnen realiseren. Dat is de intentie geweest.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik snap die keuze, het willen hebben van die informatie voor de keuze, bijvoorbeeld het laten uitwerken van B en C of - dat zou mijn voorkeur zijn - van B en E. Waar ik tegen aanhik, is de vraag om extra technische informatie, waarbij we gaan vragen om exacte arbonormen en dergelijke. Ik hoor mevrouw Van Meenen zeggen: we helpen het college door het die informatie te geven. Ik hoop dat die informatie wel degelijk aanwezig is, maar ik vraag me af of we ons als raad daarmee bezig moeten houden. Daar zit mijn zorg, want de ervaring met je als raad bezighouden met technische invulling van projecten is in Voorschoten niet bijster goed.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Daarin kan ik de heer Deuzeman volgen. U hebt mij ook horen zeggen dat we misschien wat te ver doorgeschoten zijn in de uitvoering. Ik denk dat de insteek van deze vragen heel erg is geweest dat we graag willen weten wat het absolute minimum is en dus wat het absolute minimum aan kosten is en waar we kunnen bijplussen. Dat is de insteek van dit amendement. We hebben deze week hard gewerkt om de tekst gedetailleerd en goed te krijgen. Er zitten nog wel een of twee onvolkomenheden in dit amendement. Ik zou dus willen voorstellen om na de reactie van het college op onze eerste termijn te schorsen, zodat we kunnen kijken of we het amendement kunnen verbeteren.

De **voorzitter**: Als voorzitter wil ik u technisch meegeven wat ik ook de heer Posthuma aangaf, namelijk dat alles wat in een amendement staat, direct onderdeel uitmaakt van de besluitvorming. Als er gewijzigde inzichten zijn, kunt u die dus wellicht ook nog meenemen in de vorm en de gedetailleerdheid.

De heer **Posthuma** (PvdA): Dank u wel, mevrouw Van Meenen, voor de echt heldere uitleg over het amendement, die helderheid verschaft. Een heel korte vraag daarover: zou u er voorstander van zijn om de scenario's B en E te laten uitrekenen in plaats van de scenario's B en C, zoals u nu voorstelt?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Een beetje afhankelijk van de reactie van het college over het verschil in kosten sta ik er in ieder geval voor open om dat af te wegen.

De **voorzitter**: Ik denk dat dit een vraag is om onderling mee te nemen in de schorsing.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Er is al veel gezegd. Ik zal het dus niet al te lang houden. Ons gemeentehuis is een spiegel van onze bestuurscultuur; dat betoogde ik in de commissievergadering van 20 februari. De ingang van ons gemeentehuis is onduidelijk. De publieke ruimte is beperkt. Het gebouw is een kruip-door-sluip-door die interne en externe samenwerking tegenhoudt. Onze ambtenaren kunnen niet optimaal presteren vanwege het slechte werkklimaat en de arbeidsomstandigheden. Het energieverbruik van het gebouw is hoog en daarmee duur, net zoals sommige van onze bestuurlijke processen en diensten. De lasten voor onze inwoners zijn betrekkelijk hoog, maar ze krijgen niet altijd waar voor hun geld. En dan hebben we het nog niet eens gehad over de bieb, een belangrijke publieke voorziening in ons dorp, waarbij wij als raad zwaar in het krijt staan. Ik sluit me dan ook aan bij de woorden van de collega's Mieremet, Maassen en Deuzeman.

De heer Van Duivendijk had het in zijn betoog over "een kwalitatieve impuls". Ik moest daar even om grinniken. Ik ben heel associatief ingesteld en ik moest meteen denken aan het programma Help, mijn man is klusser. Ik weet niet of u dat programma kent. Het is een programma van John Williams, die een klusteam inschakelt om een door "de man" uitgestelde of nooit begonnen verbouwing te voltooien. De moraal van de serie is dat amateurs, leken, er zeer goed op moeten letten dat zij zich niet bemoeien met iets waarvan ze eigenlijk niet veel verstand hebben. Dat gevoel bekreep mij een klein beetje toen ik dit amendement las. Dat doet helemaal niets af aan alle goede intenties erachter, want ik ben het met alle coalitiepartijen eens dat het gaat om een verschrikkelijk hoog bedrag. Ik ben daar ook een beetje van geschrokken. Ik weet alleen niet of het de goede manier is om vervolgens heel erg in de details te gaan zitten - mevrouw Van Meenen refereerde daar al aan - omdat ik bang ben dat daarin dan fouten worden gemaakt. Vandaar mijn interrupties over hoe die ambtelijke ondersteuning precies is gegaan en hoe met die adviezen is omgegaan, vooral omdat heel duidelijk blijkt dat scenario B niet voldoet aan het programma van eisen. Dat is wel een issue. Het is ook niet goed voor de bibliotheek, die er dan in vierkante meters op achteruitgaat. Dat moeten we volgens mij vooral niet willen. Het kost ook heel veel geld en je wordt er ook niet echt heel erg tevreden door. Ik voel hierbij dus gewoon een bepaalde reserve.

De kosten zijn dus hoog. Als we dan toch een eerlijke discussie moeten hebben - dat is ook mijn voorstel aan de indieners van het amendement - zouden we dan niet kunnen kiezen voor het uitrekenen van de scenario's B en E? Dan kunnen we daar een faire en eerlijke discussie over voeren. Als de raad op een later tijdstip echt een daadwerkelijke beslissing kan nemen, kunnen we dan een eerlijke afweging maken tussen de wat goedkopere optie en de duurdere optie.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Bedoelt de heer Posthuma ook dat we een menukaart krijgen voor zowel E als B? Of is de menukaartoptie voor u niet relevant in uw voorstel om B en E door te rekenen?

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik heb de menukaart van Allemansgeest of snackbar Het Trefpunt niet helemaal voor ogen. Ik zou me nog even wat beter in die menukaart moeten verdiepen, maar in grote lijnen denk ik dat het goed is om scenario B en scenario E door te rekenen. We zien dat die twee qua kosten niet veel van elkaar verschillen ten opzichte van het verschil tussen het uitrekenen van scenario B en scenario C. Ik zou dus voor de twee uitersten kiezen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): De sfeer van het amendement ademt uit om al gelijk onderin de scenario's te gaan kijken en om van daaruit, zoals mevrouw Van Meenen heel goed heeft toegelicht, te kijken wat het wettelijk deel is dat we moeten doen, zoals arbotechnische zaken, de bibliotheek - de bibliotheek is niet wettelijk verplicht, maar wel om die te hebben en de verplaatsing hiernaartoe - en de verduurzaming, en dan naar de plussen. Als scenario B al goedkoper is dan E, kan het maken van een menukaart voor B uiteindelijk waarschijnlijk leiden tot een haalbare kaart met de financiën die we beschikbaar hebben. Bent u dat met mij eens?

De heer **Posthuma** (PvdA): Dat ben ik niet met u eens. Als u alleen kijkt naar B en C, vind ik dat u een te grote hypotheek op de toekomst neemt. Ik denk dat het ook goed is om de wat duurdere variant op een goede wijze verder te beoordelen. Ik ben namelijk bang dat, als we erop uitkomen dat we B en C ook geen goede opties vinden, opnieuw naar de tekentafel moeten als we dan nog een duurdere variant zouden willen uitrekenen. Volgens mij is het belangrijk dat je gewoon het hele continuüm pakt van de goedkopere optie én de duurdere optie. Daarin kun je dan als raad volgens mij de beste afweging maken; dat gaat de nieuwe raad doen.

De **voorzitter**: De heer Van Duivendijk, de derde en laatste interruptie.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Volgens mij hoorde ik u "betere variant" zeggen, maar het is toch zo dat alle scenario's voldoen aan het programma van eisen? Bij B staat misschien inderdaad een kleine kanttekening - dat ben ik met u eens - en C past wel lekker. Er moet dus niet geschetst worden dat er bij B, C of E een goede of een slechte zit. Ze voldoen allemaal aan het programma van eisen. Misschien zijn die eisen wel overvraagd, waardoor we met dit amendement komen om te kijken of we een aantal eisen kunnen bijstellen binnen het financieel kader. Bent u het met mij eens dat B, C, D en E allemaal aan het programma van eisen voldoen?

De heer **Posthuma** (PvdA): Volgens mij wordt er zeer aan getwijfeld of B kan; dat heeft de wethouder ook gezegd en dat kunt u ook in de raadstukken teruglezen. In het voorstel gaat ook het aantal vierkante meters van de bibliotheek behoorlijk naar beneden. Wat mij en onze partij betreft is dat niet acceptabel.

Nog iets heel belangrijks. Niet alle kosten zijn meegenomen; mevrouw Van Meenen refereerde daar terecht aan. Dat bleek ook uit de antwoorden op onze vragen, maar ik merk dat in de hele discussie en ook bij de vorming van het amendement de focus heel nadrukkelijk op de kosten ligt. Die kosten zijn natuurlijk belangrijk en die zijn hoog, maar er is niet gekeken naar de opbrengsten die er eventueel zijn. Daar refereerde ik in de commissie al aan. Die opbrengsten worden helemaal niet meegenomen in de hele discussie en die zijn er, want achter dat oude, mooie pand op de hoek van de Wijngaardenlaan zitten ook opbrengsten. Ik denk dat het bij iedere onderneming of organisatie belangrijk is dat je scherp bent op de kosten, maar dat je ook kijkt naar eventuele opbrengsten. Die moet je meenemen in de hele businesscase.

De **voorzitter**: We zijn gekomen aan het eind van de eerste termijn van de raad. Ik vraag wethouder De Bruijn om de vragen te beantwoorden, om in te gaan op het amendement en om dit alles binnen 23 minuten te doen. Ik doe mijn best, collega-voorzitters, maar ik zeg ook maar alvast eerlijk dat dit een uitdaging gaat worden.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. U weet dat ik heel goed ben in kort en bondig; niet lachen! Ik ga even terug naar de commissievergadering. Toen heb ik gezegd dat niemand in deze zaal, geen enkele fractie, in het verkiezingsprogramma had staan: we willen een nieuw gemeentehuis. We snappen allemaal dat het niet altijd het meest sexy onderwerp is, want wij willen als college en ook als gemeenteraad graag buiten de gemeentemuren iets laten zien. In de commissievergadering hebben we echter met elkaar de conclusie getrokken - de Freggelgrot, kruip-door-sluip-door en dergelijke; het is allemaal voorbijgekomen - dat er wel degelijk hoe dan ook iets moet gebeuren. Ook als we vanavond beslissen dat we nu nog niks doen, zullen we nog steeds kosten maken omdat er op dit moment in het gemeentehuis een situatie is die gewoon niet op orde is. Ik heb in de commissie gezegd dat het wat mij betreft dus niet politiek is. Het is niet het feestje van de ene fractie of van de andere fractie. We moeten iets. Het allerbelangrijkste voor dit college is dat we stappen maken, dat we doorgaan en dat we uiteindelijk richting een oplossing werken.

Ik wil nog even terug naar waarom het college uiteindelijk met voorstel E is gekomen. Dat is niet omdat wij zeggen dat het alleen E moet zijn, maar omdat we, zoals ik in de commissievergadering

zei, bij E niet alleen hebben gekeken naar de investering aan de voorkant, maar juist ook naar de kapitaallasten, naar de jaarlijkse lasten. Die jaarlijkse lasten liggen niet zo heel ver van elkaar vandaan. Daarnaast houden we bij scenario B ook het beste rekening met toekomstige ontwikkelingen. We kunnen een gedeelte van het pand afsluiten of verhuren. Eventueel kan de bibliotheek zelfstandig door als de gemeente in de toekomst weggaat. Dat was de reden waarom wij E hebben vastgesteld. Betekent dit dat wij als college niet kunnen leven met andere scenario's? Nee, dat is niet zo, maar wij willen wel graag dat er stappen genomen worden, dat we verdergaan en dat er perspectief geboden wordt, intern aan de organisatie en onze medewerkers en ook aan de bibliotheek, waarvan de directeur aanwezig is; dank daarvoor; hartstikke fijn.

Ik wil nu de vragen beantwoorden, allereerst de vragen en opmerkingen van Voorschoten Lokaal. De eerste vraag was hoe het kan dat bijvoorbeeld C zoveel meer kost in de berekening, omdat het allemaal op elkaar lijkt. U gaf aan dat het alleen om een glazen gevel aan de voorkant gaat, maar op de tekening zie je het verschil. Bij C is er echt een aanzienlijk groter deel sloop en nieuwbouw, waarbij je het echt over een totaal ander verhaal hebt. Bij B heb je het echt over een stuk renovatie van het bestaande pand met de bestaande onvolkomenheden en onhebbelijkheden, waar je eigenlijk omheen moet werken. Dat is niet altijd de meest efficiënte manier om een pand te verduurzamen. Het verduurzamen van een bestaand pand vraagt ook andere expertise dan slopen en opnieuw bouwen. Dat betekent dat je andere adviseurs en andere expertise nodig hebt en dat er wel degelijk ook extra kosten in zitten. Ik moet zeggen dat ik dat ook jammer vind. U weet dat ik liever had gezegd dat we voor hetzelfde bedrag twee scenario's konden uitwerken, maar als ik dat zou zeggen, zou ik tegen u liegen. Ik moet u eerlijk en objectief aangeven wat het kost.

Ik heb in de commissievergadering gezegd dat wij echt willen kijken naar een vorm van een menukaart. Als u als raad kiest voor scenario B, kunnen wij heel goed bekijken welke eventuele elementen je nog aan een menukaart zou kunnen toevoegen die bijvoorbeeld uit scenario C, D of E komen en die mogelijk zijn. We kunnen eventueel bekijken of er nog iets af kan, maar ik moet wel zeggen dat wij het niet zó gedetailleerd kunnen waarmaken als u aangeeft, want u vraagt wel heel veel details. Als we van het restaurantidee overgaan naar het beeld van een fiets: als een hele goede designer zijn mooie fiets vorm heeft gegeven, kunnen we met elkaar zeggen dat we er een menukaart van maken en dat er ook voor kan worden gekozen om één wiel weg te halen. Maar de fiets fietst dan niet meer. Dat is wel een beetje het verhaal bij de scenario's die er zijn. Ik denk dat er elementen zijn die we goed in de menukaart kunnen zetten, maar er zijn ook elementen waarbij dat niet kan, omdat een scenario helemaal is uitgetekend. Als je daar één element uit haalt, is het allemaal uit verhouding. Daarnaast gaat het bijvoorbeeld bij de inrichting en dergelijke in het gemeentehuis soms om zaken die nodig zijn. Sterker nog: in detail is dat misschien zelfs iets waar de raad niet altijd over gaat.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Hoor ik de wethouder zeggen dat een menukaart, als die wordt uitgewerkt, eigenlijk alleen maar tot plussen leidt in plaats van minnen? Of heb ik dat verkeerd begrepen?

Wethouder **De Bruijn**: Volgens mij zei ik heel duidelijk dat er eventueel ook iets af kan, maar ik denk dat dat bij scenario B best lastig wordt. Een aantal fracties hebben het ook al aangegeven: we hebben met elkaar een programma van eisen vastgesteld. Op basis van het programma van eisen hebben we deze scenario's uitgewerkt. We weten inderdaad dat scenario B acceptabel is, maar niet volledig voldoet aan het programma van eisen. Dat betekent bijvoorbeeld minder vierkante meters voor de bibliotheek dan zij eigenlijk wenst, maar dat is een keuze.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Oké, dat heb ik vanavond al een paar keer gehoord: de bibliotheek komt er bij scenario B net iets bekaaid af. Geldt dat ook voor het gedeelte waar de ambtenaren zitten of is dat wel gewoon allemaal "lekker"?

Wethouder **De Bruijn**: In z'n totaliteit komen we bij scenario B eigenlijk een aantal vierkante meters tekort. Dat komt uit de lengte of uit de breedte. Dat komt dus uit de bibliotheek of uit de organisatie, maar we hebben wel gezegd dat het een werkbaar model is. We hebben het als scenario meegegeven, maar er zit wel degelijk een downside aan.

Ik heb een aantal fracties horen zeggen dat ze vandaag eigenlijk nog geen besluit willen nemen. Dat begrijp ik, want het is best wel complex. Ik snap ook dat we eigenlijk misschien meer inzicht willen hebben in hoeveel we kunnen of willen uitgeven, maar we hebben de vorige keer ook gezegd

dat we het definitieve besluit natuurlijk nog niet nemen. Maar we willen juist wél weten wat zo'n scenario betekent. Waar moeten we rekening mee houden? Ik zei net al dat we kunnen kiezen voor uitstel. Sterker nog, als u dat als raad aangeeft, is dat aan u en kan ik me dat best voorstellen. Maar dat betekent niet dat we geen kosten hebben. Het betekent ook niet dat het niet duurder wordt. We hebben nu rekening gehouden met het prijspeil van 2026. U weet misschien dat het prijspeil het afgelopen jaar met ongeveer 6% à 7% is gestegen. We weten nog niet wat het percentage wordt richting 2027. Als dat hetzelfde is, kunt u uitrekenen wat dat betekent. Ik gaf ook al aan dat we dan in de tussentijd een aantal ingrepen zullen moeten doen om het gemeentehuis in ieder geval werkbaar en acceptabel te maken, ook voor onze medewerkers. Dat zou je kunnen zien als weggegooid geld. Maar nogmaals, het is een keuze.

De heer **Maassen** (SP): Ik moet een stuk terug in de tijd om me te herinneren wat ik wilde zeggen. Nee hoor, dat valt wel mee. Ik hoor de wethouder zeggen: als we nu kiezen voor dit raadsvoorstel en verder onderzoek gaan doen naar variant E, is dat nog geen definitieve keuze. De vraag aan de wethouder is dan heel simpel: als we doorgaan met het raadsvoorstel van het college en als de raad er in een later stadium voor kiest om niet voor E te gaan, kan dat dan nog?

Wethouder **De Bruijn**: Ja, dat kan altijd. Dat is juist zoals we het hebben ingericht. We gaan het ontwerp verder uitwerken. Dan weten we honderd procent - tenminste, zo goed mogelijk - waar we aan toe zijn. Dan is het nog altijd aan u om die afweging te maken: ja of nee?

De heer **Maassen** (SP): Dat is precies het punt: dan heeft de raad alleen nog maar de keuze tussen ja of nee en niet meer de keuze tussen andere opties. Die keuzes worden nu wel gemaakt. Daarom toch de vraag aan het college waarom nu aan de raad wordt voorgelegd om te trechteren op één alternatief zonder dat we het in de context van de andere grote uitgaven in het dorp kunnen zetten.

Wethouder **De Bruijn**: Dat is heel simpel: dat heeft ook met kosten en investeringen te maken. Als wij nu alle scenario's verder gaan uitwerken ... U ziet ongeveer de bedragen die ermee gemoeid zijn om ze tot in detail uit te werken. Dat betekent niet dat we het niet kunnen doen. We kunnen dat doen. Er ligt ook een amendement om twee voorstellen uit te werken. Dat zou heel goed kunnen. Nogmaals, dat is een keuze, maar dit betekent wel wat meer investering aan de voorkant.

De **voorzitter**: De derde en laatste interruptie van de heer Maassen.

De heer **Maassen** (SP): Dan concludeer ik dat als dit voorstel wordt aangenomen, wel degelijk in de richting van één voorstel wordt gekozen en dat er dan geen alternatieven meer gekozen kunnen worden.

Wethouder **De Bruijn**: We gaan natuurlijk wel een richting in. Dat lijkt me duidelijk, want anders kies je niet voor een bepaald scenario en spreek je daarvoor geen voorkeur uit. Betekent dit dat het helemaal doodlopend is? Dat denk ik niet. Uiteindelijk kunnen we altijd nog een ander scenario kiezen, maar dat betekent wel weer extra kosten. Daar moet ik wel helder over zijn.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik denk dat de wethouder en de heer Maassen al tot beantwoording van mijn vraag zijn gekomen: als we de keuze maken om scenario E uit te werken, is het toch zo dat we weer kosten moeten maken om een scenario uit te werken als we iets anders willen dan E?

De **voorzitter**: Voor het verslag: de wethouder antwoordt daar bevestigend op.

Wethouder **De Bruijn**: Ik dacht: ik bespaar tijd; ik knik.

De **voorzitter**: Meneer Maassen, betreft uw interruptie een ander punt dan uw punt van zojuist?

De heer **Maassen** (SP): Voortgaand op de interruptie van mevrouw Van Meenen.

De **voorzitter**: Nou, vooruit.

De heer **Maassen** (SP): Mevrouw Van Meenen trekt een goede conclusie: het kost meer om straks iets anders te willen. Als wij als raad straks bij de Kadernota besluiten dat er - ik noem maar een

zijstraat - € 8 miljoen beschikbaar is voor het gemeentehuis, kost het dus extra geld om minder uit te gaan geven. Kan de wethouder dat bevestigen?

Wethouder **De Bruijn**: Als dat in zo'n scenario zo loopt, dan uiteindelijk wel, ja.

De heer **Maassen** (SP): Waarom beslissen we hier dan nu over en wachten we niet tot na de Kadernota?

Wethouder **De Bruijn**: Omdat u volgens mij wel wilt weten wat u moet afwegen tijdens die Kadernota. Daar hebben we nu nog niet in detail antwoord op.

De **voorzitter**: De derde en laatste interruptie.

De heer **Maassen** (SP): De vraag is dan of er over een paar maanden bij de Kadernota een heel plan ligt dat klaar is en dat we wél kunnen afwegen. Volgens mij niet.

Wethouder **De Bruijn**: Dat klopt; het is dan waarschijnlijk nog niet helemaal uitgewerkt, maar we hebben wel gezegd en in het voorstel aangegeven dat we de raad tussentijds informeren. Elke keer dat we een stukje meer informatie hebben dat ons meer inzicht geeft, delen wij dat dus met u.

Ik wil doorgaan naar de beantwoording van D66. D66 vroeg eigenlijk: waarom E? Dat heb ik al gezegd. Maar D66 had het ook over variant B-. Volgens mij wordt er nu in het amendement niet meer gesproken van een variant B-, maar ik kan daar op zich helder over zijn. In een variant B- past geen bibliotheek. Ik denk dat dat helder moet zijn. Die variant voldoet dus niet aan het programma van eisen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Volgens mij wordt in de semantiek met B- het volgende bedoeld. B kost € 12 miljoen. Daar zit een menukaart op, waarmee je kunt afpellen tot misschien een bedrag van € 9 miljoen door een aantal eisen niet te doen. Zo wordt B- bedoeld, maar het is inderdaad niet in het amendement terechtgekomen, maar wel in de beraadslaging, op de achtergrond. Het gaat dus om de vraag vanaf welk niveau je gaat afpellen als dat nodig is binnen het financieel kader dat we nog kunnen hebben nadat we het zwembad, de sporthal en alle dingen die nog moeten gebeuren, zoals de scholen, hebben afgewogen. Dan heb je juist de ruimte om te komen tot het financieel kader dat je nog overhebt. Daarom vind ik het wonderlijk - daar moet ik straks goed over nadenken - dat we, als we gaan afpellen vanaf E, op het niveau van B komen, maar dat we misschien niet eens geld voor B hebben en dat het misschien juist fijn is om vanaf B een menukaart op te bouwen. Ik hoor de raad hier ook over. Misschien is een pas op de plaats een heel goed idee. Dat stelt u zelf ook min of meer een beetje voor.

Wethouder **De Bruijn**: Volgens mij kan ik doorgaan, want dit was geen vraag.

De **voorzitter**: Dat klopt.

Wethouder **De Bruijn**: Dit was volgens mij gewoon een conclusie.

GroenLinks heeft het over lef, "spannend" en visie. Het vraagt inderdaad lef van ons. Er werd ook gesproken over het programma van eisen. We praten met elkaar, overigens terecht, heel veel over technische specificaties en de daaraan vasthangende kosten; daar had GroenLinks het ook over. Wat het programma van eisen betreft, waar we ook eerder over hebben gesproken: in de scenario's gaat het over meer dan technische eisen. We hebben ook met elkaar gesproken over wat we willen stimuleren. We willen juist ontmoeting stimuleren. We willen de politiek dichterbij de inwoners brengen. We hebben behoefte aan meer veiligheid en privacy, want ons gemeentehuis is totaal niet toegankelijk. Dat wil ik nog toevoegen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): De wethouder verwijst naar het programma van eisen. Dat is vastgesteld door het college. Bent u van mening dat daar heel frivole dingen in stonden die daar niet in hadden moeten staan? Of staat daarin wat dit dorp nodig heeft om fatsoenlijk te functioneren met een fatsoenlijk gemeentehuis?

Wethouder **De Bruijn**: Ik vind dat geen frivole dingen. We hebben het programma van eisen heel degelijk opgehaald bij onze medewerkers en ook bij raadsleden en bij een werkgroep. We hebben

ook samen met de architect echt goed bekeken wat goed zou zijn voor ons dorp en voor een gemeentehuis. Ik begrijp best dat daar keuzes in zijn te maken. Dat is zeker zo, maar we hebben dat destijds wel met elkaar afgesproken.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Dank aan de wethouder voor het heldere antwoord. Zou de wethouder er dan een voorstander van zijn om dat programma van eisen nu verder af te pellen en daar met terugwerkende kracht zaken uit te halen? Of staat de wethouder op dit moment voor de keuzes die daarin gemaakt zijn?

Wethouder **De Bruijn**: Nogmaals, het is geen politiek. Puur kijkend vanuit het college en mijzelf zouden we daarvan geen voorstander zijn. We hebben het programma van eisen niet voor niks opgesteld, maar ik gaf zojuist al aan dat dit aan de raad is. We moeten daar met elkaar uitkomen.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Ik hoorde de wethouder zeggen dat hij achter het programma van eisen staat en dat het aan de raad is om te beslissen, maar u verdedigt toch wel optie E? Scenario E is toch wat het college voorstelt en daar wil het college, even los van wat de raad besluit, toch voor gaan? Klopt dat? Heb ik goed begrepen dat u voor E gaat?

Wethouder **De Bruijn**: Ja, wij hebben als college E voorgesteld, maar ik zeg ook - dat heb ik ook de vorige keer aangegeven - dat bijvoorbeeld ook optie C of optie D voor ons zeker acceptabel zou zijn, want die voldoen allemaal aan het programma van eisen.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Dat snap ik. Het is dus acceptabel, maar als we ergens voor willen gaan en "actie in de taxi" willen, zou het mij of D66 helpen als de wethouder zou zeggen: wij gaan voor E, want wij denken dat dat het beste voor het dorp is. Dat zeg ik ook een beetje naar aanleiding van de vraag van de heer Deuzeman, want dat helpt ons om u te steunen.

Wethouder **De Bruijn**: Ik denk dat het niet voor niks is dat wij E voorstellen. Ik denk dat dat helder is.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik wil nog iets vragen over het programma van eisen. Als we dit voorstel aannemen, gaan we een uitgebreide kostenberekening doen. Is het dan niet denkbaar dat we toch anders kijken naar het programma van eisen? Want als de keuze is tussen "we kunnen het niet bouwen" en "we kunnen iets bouwen en we moeten iets minder doen", dan is het toch niet ondenkbaar om het programma van eisen enigszins aan te passen?

Wethouder **De Bruijn**: Daar moet ik ook eerlijk over zijn: ik sta wel voor het programma van eisen, maar aanpassing daarvan is zeker niet ondenkbaar, want we hebben met elkaar te maken met een realiteit, waar u als raad ook over spreekt.

Het CDA vroeg heel terecht naar de rol van de Kruispuntkerk. Ik kan me dat heel goed voorstellen, want dat is natuurlijk ook iets wat we graag willen ontwikkelen. Ik kan me heel goed voorstellen dat we in de verdere uitwerking kijken hoe beide projecten elkaar kunnen versterken. Ik heb bij de behandeling van het project van de Kruispuntkerk al gezegd dat de zalen die erin komen, ons als gemeente ontzettend goed kunnen helpen om bijvoorbeeld andere evenementen of activiteiten te faciliteren die we hier, ook straks in de scenario's van het gemeentehuis, niet kunnen faciliteren. Denk bijvoorbeeld aan een bewonersbijeenkomst. Ik denk ook aan Holland Rijnland, waarvan de regioportefeuillehouders soms bij elkaar komen. Dat hebben we nog nooit in Voorschoten gedaan. We hebben de mensen nog nooit uitgenodigd, omdat we hen niet kunnen uitnodigen. Misschien willen we eigenlijk ook niet laten zien hoe het er intern bij ons uit ziet. Ik kan me heel goed voorstellen dat juist de ontwikkelingen bij de Kruispuntkerk en dit elkaar versterken. Daar wil ik dus zeker naar kijken.

Er is gevraagd of we het proces richting een definitief ontwerp in stapjes kunnen doen. We hebben dat intern besproken, maar dat is wel lastig. Als je een proces iedere keer opknipt in stukjes, wordt het uiteindelijk immers duurder. En waar stop of eindig je in het proces? En dan hebben we uiteindelijk nog steeds niet het heldere bedrag. Ik moet dus zeggen dat ik de redenering helemaal begrijp, absoluut, maar dat ik dit lastig uit te voeren vind.

Tot slot wil ik nog onderstrepen wat ook de PvdA als laatste opmerkte, namelijk de opbrengsten van de Wijngaardenlaan. Die moeten we zeker niet vergeten.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik heb nog één vraag aan de wethouder: wat vindt hij van het amendement dat de coalitiepartijen hebben ingediend?

Wethouder **De Bruijn**: Ik kan mij heel goed voorstellen dat u als raad of in ieder geval de coalitie twee scenario's uitgewerkt wil hebben. Ik kan mij ook de gedachtegang heel goed voorstellen; dat probeer ik ook duidelijk te maken. Ik kan me goed voorstellen dat je, ook voor de beeldvorming richting ons dorp, kijkt naar scenario B. Ik kan me heel goed voorstellen dat we daarin niet te uitbundig willen doen. Ik kan me voorstellen dat het misschien nog een beetje eng is om je alleen vast te leggen op scenario B en dat daarom de wens bestaat om daar nog een extra scenario aan toe te voegen. Ik kan me dat best voorstellen.

De heer **Maassen** (SP): Betekent dit ook dat het college zich kan voorstellen dat scenario E wordt geschrappt?

Wethouder **De Bruijn**: Zoals ik al aangaf, hebben we als college een voorkeur aangegeven, maar vinden we het nog belangrijker dat we met elkaar stappen maken en een stap voorwaarts zetten. Als dit betekent dat wij als raad bijvoorbeeld uitkomen op scenario B of hopelijk op scenario C, dan geeft dat intern en extern ten minste wel duidelijkheid en dan kunnen we ten minste wel verder.

De heer **Posthuma** (PvdA): Om in de redenering van mijn bijdrage mee te gaan: als het college zegt dat het voor scenario E is maar dat het begrip heeft voor de standpunten van de coalitiepartijen, zou het toch logisch zijn dat scenario B dan wel scenario C samen met E wordt uitgerekend? Dat zou toch echt het meest logisch zijn? Dat zou toch een voorstel zijn dat van u zou kunnen komen als handreiking aan de collegepartijen? Dat hoor ik u nog niet zeggen. Vindt u het door mij genoemde voorstel een adequaat voorstel?

Wethouder **De Bruijn**: Daar zou ik zeker niet tegen zijn.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Eigenlijk samen met mevrouw Mieremet: het college zegt dat scenario E per saldo qua kosten waarschijnlijk gelijk is of niet zoveel duurder is en met scenario E zitten we veel ruimer in ons jasje; daar kunnen we veel meer mee. Ik had een iets gedrevenere verdediging van het standpunt van het college verwacht. Het lijkt nu alsof het per ongeluk is uitgekomen op scenario E, maar dat zal toch met een reden uitgewerkt zijn? Ik zou het dan ontzettend jammer vinden als wij die voordelen van scenario E, ook qua kosten, verliezen omdat we nu in een soort kramp schieten. De enige die dit kan verdedigen, is de wethouder. Ik wil het de wethouder dus nog eens vragen: zou u kiezen voor scenario E en waarom zou u dat doen?

Wethouder **De Bruijn**: Vanuit het college zouden we vanwege de zojuist al genoemde argumentatie kiezen voor E. Maar ik heb ook gezegd - dat is feitelijk wat het is - dat ook de scenario's C en D heel goed voorstelbaar zijn en dat zij matchen met het programma van eisen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik heb een interruptie op de heer Deuzeman. Bent u het met mij eens dat nog heel veel kosten onduidelijk zijn, bijvoorbeeld van de herhuisvesting van de Oekraïners en de herhuisvesting van de ambtenaren? Bij alle voorliggende scenario's komen er dus nog seven figures' numbers bij; op z'n Nederlands: miljoenen. Het is dus heel verstandig om een lager scenario uit te rekenen, waarbij je vermoedelijk zelfs al uitkomt op de kosten van scenario E. Uw uitgangspunt dat E in de exploitatie op de lange termijn goedkoper zou kunnen zijn, is dus misschien niet valide. Bent u dat met mij eens?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Dat het op langere termijn goedkoper zou zijn, waren de woorden van de wethouder. Dat vind ik juist interessant. Ik deel overigens dat met een deel van deze kosten wel degelijk rekening is gehouden in de scenario's. De bouwkosten zijn niet hetzelfde als een inschatting van de totale kosten. Een deel is wel uitgesloten; dat klopt. Ik denk alleen dat die kosten voor al deze scenario's even hoog oplopen en dat de verschillen tussen de verschillende scenario's wat dat betreft relatief alleen maar kleiner worden. Je moet je afvragen of je dan wel voor het allergeodkoopste modelletje wilt gaan en de zaak niet gewoon in één keer goed wilt oplossen, ook met het oog op de bibliotheek.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Dat ben ik niet met u eens. Met scenario B of C - laten we C pakken, want dat schijnt lekkerder te passen omdat de vierkante meters dan beter zijn

- kunnen we de Oekraïners nog een tijd huisvesten om later per vleugel te kunnen verbouwen, waardoor we behoorlijk veel kosten uitsparen, wat interessant is. Of bent u dat niet met mij eens?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik hoor hier als statement of feit zeggen dat dat in scenario C wel zou kunnen en in scenario E niet. Ik denk dat we daar sowieso plannen voor moeten maken. Als je gaat beginnen met grove bouwwerkzaamheden, wil je over het algemeen niet dat daar mensen naast wonen. En het maakt dan niet zoveel uit of het nou alles is of twee derde van het gebouw. Maar dat ligt bij het college; daar ga ik mij niet aan branden.

De heer **Posthuma** (PvdA): Een vraagje aan de wethouder. Zou u niet gewoon kunnen zeggen: gehoord de beraadslaging vinden we scenario B eigenlijk helemaal niet zo prettig; laten we die vooral niet uitrekenen en laten we gewoon voor C en E kiezen? Als het college zich daar gewoon ferm over uitspreekt, krijgen wij daar als raad ook een bepaalde richting in mee.

De **voorzitter**: Wellicht is dit ook een vraag om mee te nemen in de schorsing, maar ik kijk naar de wethouder.

Wethouder **De Bruijn**: Ik denk dat ik helder ben geweest. Ik vind het echt aan het oordeel van de raad, net als het amendement. Volgens mij heb ik heel duidelijk aangegeven welke scenario's zouden passen voor de organisatie. Ik denk dat het verstandig is om even te schorsen.

De **voorzitter**: Ik kijk rond. Zijn alle vragen en opmerkingen uit de eerste termijn door de wethouder behandeld en beantwoord? Dat is het geval. Dan sluit ik de eerste termijn en gaan we schorsen. Ik denk dat een iets langere schorsing nodig is. Ik schors de vergadering tot 23.00 uur.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik kijk rond. Is er iemand die iets wil zeggen?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Met alle beraadslaging die we vanavond hebben gehad, blijkt hoe ingewikkeld het is om nu iets te zeggen over dit voorstel; de heer Maassen heeft dat al eerder aangegeven. Feitelijk wil ik het voorstel doen dat we op dit moment niet over dit raadsvoorstel gaan besluiten, maar dat we het meenemen naar de Kadernota, zodat we een integrale afweging kunnen maken over alle investeringen die we willen doen.

De **voorzitter**: U doet het ordevoorstel om het raadsvoorstel vanavond van de agenda te halen en hetzelfde raadsvoorstel bij de Kadernota in juli op de agenda te zetten. Dan krijgen we dus de Kadernota, de Voorjaarsnota én huisvesting in diezelfde vergadering. Is dat juist?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ja, dat is juist. Dat is de intentie.

De **voorzitter**: Helder. Wil de wethouder hierop reageren?

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Uiteraard is het aan de raad om dat te besluiten. Ik vind wel dat ik nog een keer moet benadrukken wat ik zojuist al heb gezegd, namelijk dat nu uitstellen van het voorstel niet betekent dat dat zonder kosten is. Ik gaf zojuist al aan dat er elementen in het gemeentehuis zijn die we moeten aanpakken. Dat betekent dat er in de tussentijd toch extra investeringen in het pand gedaan zullen moeten worden die dan ook terugkomen in de Kadernota. Ik vind dat ik daar eerlijk over moet zijn en dat ik dat in ieder geval nog moet meegeven.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik hoor heel goed wat de wethouder aangeeft. Ik denk ook dat het niet een keuze is die we licht maken, maar het voelt nu als een grote gok. Daar is het te belangrijk voor. Als we iets doorrekenen, willen we het ook kunnen realiseren. Vandaar dat we deze vier maanden nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik ben een beetje verbaasd over deze hele gang van zaken. Ik vind het bijna een beetje neigen naar wanbestuur. Het volgende is namelijk het geval. Er wordt nu geklaagd dat er de afgelopen tijd geen kaders zijn bij de Kadernota. Het mooie is dat de heer Deuzeman en ik, ondergetekende, daar een heel groot punt van hebben gemaakt bij de afgelopen Kadernota. De coalitiepartijen hebben er toen zorg voor gedragen dat er helemaal geen dingen in zitten, waardoor we in deze moeilijke discussie zitten. Ik vind het dus bijzonder moeilijk dat we

toen tijdens de behandeling van die Kadernota een heel pittig debat hebben gehad waarin dit eigenlijk gewoon terzijde is geschoven. Nu hebben we het hier met z'n allen over een heel belangrijk onderwerp, waarbij we de bibliotheek gewoon zwaar in de steek laten en onze eigen ambtenaren in de steek laten. Dit is echt ongelooflijk; ik vind het echt ongehoord wat hier gebeurt. Ik vind het niet oké dat collegepartijen dan zeggen dat ze verantwoordelijkheid willen dragen. Als u die verantwoordelijkheid niet kunt dragen, draagt u die dan alstublieft over.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Wat moet ik daar nog aan toevoegen? Wellicht een vraag aan de wethouder. We hebben hier inderdaad eerder met een Kadernota gezeten waar geen kaders in stonden en met een begroting waar dit een paar maanden geleden uit gehaald is. Ik voel de moeite die nu ontstaat, want een besluit om op de bonnefooi nog maar een keer bijna € 0,5 miljoen uit te geven om dan maar twee scenario's te hebben, kan eigenlijk ook niet. Kan het college bij de volgende Kadernota wél de visie leveren die nu al een aantal keren niet geleverd is? Want als we straks bij de Kadernota weer zo zitten, laten we de ambtenaren en de bibliotheek nu voor niets vier maanden wachten.

De heer **Maassen** (SP): Om te beginnen: de fractie van de SP steunt het ordevoorstel. Volgens mij moeten we dat immers nog faciliteren. Als de VVD het niet had ingediend, hadden wij het zelf ingediend. Dat is eigenlijk voortschrijdend inzicht na een debat van ongeveer een uur. In eerste instantie gaf ik nog aan geen ordevoorstel in te willen dienen. Het debat dat in de tussentijd is gevoerd, heeft mij tot de conclusie gebracht die mevrouw Van Meenen eigenlijk al aangaf: we kunnen hier op dit moment nog niet over besluiten. Ik voel wel heel erg mee met de opmerkingen die de heer Deuzeman en de heer Posthuma net maakten, want je zou in de Kadernota inderdaad een integrale afweging tussen alle verschillende investeringen moeten maken, maar dan moet die afweging daar wel in staan. Het moet geen beleidsloze of beleidsluwe Kadernota zijn, zoals vorig jaar. Dan moeten niet alle langetermijninvesteringen uit de begroting zijn geschrapt, zoals twee maanden geleden is gebeurd. Daar hadden we deze afweging ook kunnen maken. We schuiven het nu vooruit naar de volgende Kadernota, omdat in de vorige Kadernota deze afweging niet is gemaakt. Maar nogmaals, mijn steun voor het ordevoorstel.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Is de heer Maassen het niet met mij eens dat de begroting ook sluitend gemaakt moest worden en dat het dus helemaal geen optie was om al die voorstellen erin mee te nemen? Dat is natuurlijk waar we nu ook mee zitten: hebben we het geld wel?

De heer **Maassen** (SP): Dit is dus precies het probleem; dat legt mevrouw Van Meenen heel goed neer. Er is inderdaad een begroting aangenomen waarin allerlei plannen die wél moeten gebeuren, niet zijn opgenomen omdat de begroting dan niet sluitend gemaakt werd. Met andere woorden: u wil een hoop, maar u kan het niet betalen. U heeft het dus niet in de begroting gezet en we moeten het toch gaan doen. Dat is toch raar? Dat is precies het probleem.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): U wilt toch ook dingen realiseren in het dorp, meneer Maassen?

De heer **Maassen** (SP): Ja, natuurlijk willen wij dingen realiseren. Daar hebben wij een begroting voor: om een afweging te maken tussen dingen die we wel gaan doen en dingen die we niet gaan doen. Het is in de politiek dus niet gebruikelijk dat je dingen eerst uit de begroting schrapt omdat de begroting niet rondkomt en ze vervolgens toch op de raadsagenda gaat zetten.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik denk niet dat we ze op de raadsagenda zetten om ze nu te doen. Feitelijk maken we daar met het verloop van de tijd dus gebruik van. Ik heb ook geen voorstellen van de SP gehoord om dingen niet te gaan doen om wél geld uit te gaan geven om een nieuw gemeentehuis, een sporthal of zulk soort dingen te bouwen.

De heer **Maassen** (SP): Het is altijd makkelijk om dan de kleinste fractie in de raad maar even te verwijten dat die het allemaal niet op een rijtje heeft. Laten we eerlijk zijn: het is natuurlijk gewoon gek om dingen van de begroting te schrappen en ze dan drie of vijf maanden later alsnog in de raad te moeten gaan bespreken en dan de conclusie te trekken dat je geen integrale afweging hebt gemaakt. Dat is wat er hier aan de hand is en dat is wat ik hier constateer. Als de VVD voor de volgende begroting goede raad wil van de SP over waar we kunnen bezuinigen en hoe we extra inkomsten kunnen krijgen, bijvoorbeeld door de ozb op de niet-woningen te verhogen, kunt u bij mij langskomen. Dan kan ik u allerlei van dit soort tips geven.

De **voorzitter**: Ik voel een borrel aankomen. Mevrouw Van Meenen, wilt u hier nog op reageren of heeft u kennis van genomen van deze tip? Dat laatste. We waren nog bezig met de reactie op wat de wethouder aangaf naar aanleiding van het ordevoorstel.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Zoals ik al eerder zei, willen wij heel graag een afweging kunnen maken ten opzichte van andere investeringen. Ik kan niet zeggen dat we in die zin blij zijn met het ordevoorstel dat er ligt, want tegelijkertijd is dit wat we heel vaak doen: als het een beetje spannend wordt, gaan we uitstellen en meer informatie vragen. Daarom was ik zojuist zo op zoek naar een soort passie en doorzettingsvermogen van de wethouder om ons ervan te overtuigen dat we gewoon E moeten gaan doen. Maar nogmaals, ik hoor wat hier gebeurt. Ik snap dus ook dat we de afweging integraal moeten maken. Ik krijg wel een beetje een knoop in de maag als ik naar links kijk en naar wat we voor de ambtenaren moeten doen, maar op dit moment geldt: het zij zo.

De **voorzitter**: Er zijn verder geen reacties op het punt van de wethouder. Wethouder De Bruijn, u heeft één vraag gekregen.

Wethouder **De Bruijn**: Ja, ik heb nog één vraag gekregen van GroenLinks over de visie in de Kadernota. Volgens mij staat ook in het stuk dat wij voorstellen om bij de Kadernota de tabel te hebben zoals u die de vorige keer al heeft gezien, met investeringen waarover we al besloten hebben, maar met daarbij ook een tabel met investeringen die we wel inplannen voor de komende tien jaar, dus met een visie en outlook voor de komende tien jaar, maar waar we nog niet over hebben besloten. Dat gaat u dus het volledige inzicht geven waar u volgens mij naar zoekt.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik worstel ermee dat we dat al een keer hebben gezien. Toen stond alles per saldo op -€ 3 miljoen per jaar. Dat kan natuurlijk niet. We zullen dus iets meer nodig hebben om te kijken hoe we dat op lange termijn gaan doen, want het gaat hier over de houdbaarheid van de gemeente. Daarvoor zult u toch ook met een visie moeten komen.

Wethouder **De Bruijn**: Wij komen daarbij echt met een mooi stuk. Dat kan ik u alvast meegeven.

De **voorzitter**: Het ordevoorsteldebate is hiermee afgerond. We gaan het ordevoorstel van de VVD-fractie om het stuk van de agenda te halen en opnieuw te agenderen in dezelfde vergadering als de Kadernota nu officieel in stemming brengen.

Het ordevoorstel wordt met handopsteken aangenomen met 14 tegen 7 stemmen, waarbij de fracties van de SP, Voorschoten Lokaal en de VVD, mevrouw Van der Wende, mevrouw Kortekaas en de heer Bremmer van de CDA-fractie en mevrouw Mieremet en mevrouw Wijnen van de D66-fractie ervoor hebben gestemd en de fracties van de PvdA en GroenLinks, de heer Van Oostrum van de CDA-fractie en mevrouw Schroot van de D66-fractie ertegen hebben gestemd.

De **voorzitter**: Dit betekent dat er vandaag geen besluitvorming plaatsvindt over het voorstel, maar dat ditzelfde voorstel voorligt in de raadsvergadering waarin we ook de Kadernota en de Voorjaarsnota behandelen. Dit betekent dat ook het amendement meegaat. We hevelen alles dus in één keer over. Nee, meneer Van Oostrum, het voorstel is nu van de agenda gehaald. Daarmee is er geen ruimte meer voor een nadere toelichting. Ik sluit de beraadslaging over dit onderwerp.

10. Wijziging Algemene plaatselijke verordening Voorschoten 2020 (raadsregistratienummer Z/25/095136/429971)

De **voorzitter**: Ik vraag de plaatsvervangend voorzitter, de heer Bremmer, om het voorzitterschap van de vergadering over te nemen.

(De heer Bremmer neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de burgemeester.)

De **voorzitter**: Over dit stuk worden een amendement en een motie ingediend: amendement 322 van de SP en motie 345 van de PvdA en GroenLinks. We bespreken een voorstel om de Algemene plaatselijke verordening, de APV, te wijzigen. Het gaat om regels op het gebied van openbare orde en veiligheid in onze gemeente. Deze wijzigingen zijn nodig vanwege ontwikkelingen in wetgeving, rechtspraak en behoeften vanuit de praktijk. De wijzigingen zijn grotendeels overeenkomstig de wijzigingen in het model van de Vereniging Nederlandse Gemeenten, de VNG.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. De wijziging van de APV, de Algemene Plaatselijke Verordening, is over het algemeen niet zo heel spannend. De meeste artikelen zijn logisch en worden inderdaad ook voorgesteld door de Vereniging Nederlandse Gemeenten: "doe dat nou maar zo als gemeente, want dat is logisch". Maar één van die artikelen komt niet uit de standaardwijzigingen die de VNG voorstelt, namelijk het voorstel om dakloosheid strafbaar te maken, te criminaliseren. Het voorstel is dat de gemeente plekken kan aanwijzen waar het voortaan verboden is om de nacht door te brengen in de openbare ruimte en daar ook boetes voor kan geven. Als er nou één ding niet werkt, is het mensen die het al zwaar hebben, met een boete nog verder in de problemen te schoppen. Mensen die dakloos zijn, hebben geen boetes nodig, maar hulp. Daarom stelt de SP kort gezegd voor om dat ene artikel uit de voorgestelde wijziging van de APV te halen. Daarmee wil ik graag amendement 322 indienen. Het college zegt dat het die bevoegdheid om mensen te beboeten wel wil, maar dat het dat in de praktijk niet snel gaat doen. Het is heel fijn dat het college dat zegt, maar ondertussen is de mogelijkheid dan wél in de APV gezet en kan het dus wél gebeuren. Heeft het college dan eigenlijk wel invloed op elke individuele situatie waarin een BOA voor die keuze wordt gesteld: ga ik nou een boete geven of niet? Wij denken dat dat niet handig is. Wij denken dat het verstandiger is om die hele bevoegdheid gewoon niet in de APV te zetten. Dan kom je ook niet in de problemen en hoef je ook niet te kiezen wanneer je wel of niet gaat handhaven. Dan is dat gewoon geen optie. Vandaar dat de SP ervoor pleit om dit artikel uit de voorgestelde wijziging van de APV te halen. Het amendement luidt:

"Amendement 322.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 maart 2025, gezien het raadsvoorstel nr.10 d.d. 6 maart 2025,

overwegende dat:

- a. mensen die te maken krijgen met dakloosheid daar over het algemeen niet zelf voor kiezen;*
- b. repressief optreden de individuele problematiek alleen maar vergroot;*

constaterende dat:

- c. het college voorstelt om slapen in de openbare ruimte middels de APV strafbaar te maken;*
- d. coulantie voor daklozen wel wordt voorgesteld, maar nergens concreet wordt gemaakt;*
- e. het college op geen enkele manier inzichtelijk heeft gemaakt hoe groot de problematiek is en op welke wijze de aanwijzingsbevoegdheid gebruikt zal worden;*

van mening dat:

- f. boetes opleggen aan mensen die geen geld hebben geen zin heeft;*

Besluit

Aan het beslispunt de volgende zinsnede toe te voegen: 'met uitzondering van artikel I, onderdeel F, waarbij de onderdelen G tot en met N worden hernoemd tot F tot en met M.'

De **voorzitter**: Daarmee maakt amendement 322 formeel deel van de beraadslaging.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. De heer Maassen legde het al heel goed uit: in deze nieuwe verordening staat, naast een aantal hele goede dingen, het probleem dat slapen op straat gecriminaliseerd wordt. Daar zijn wij geen voorstander van. Dat hebben we heel duidelijk toegelicht in de commissievergadering. Vervolgens hebben we gekeken wat in Voorschoten de daadwerkelijke feiten zijn. We hebben daar schriftelijke vragen over gesteld. Wat blijkt? Het probleem is zeer marginaal. De gemeente heeft er zelfs niet eens cijfers over bijgehouden. Ook de angst voor een eventueel waterbedeffect, waaraan de heer Van Duivendijk refereerde in de commissievergadering, is eigenlijk nihil, gezien het beperkte aantal gemeenten die in onze omgeving deze APV hebben doorgevoerd. We zijn dus niet overtuigd van het nut, de noodzaak en de proportionaliteit van dit voorstel. We steunen het amendement van de SP dan ook van harte. Mocht dat amendement het op de een of andere manier niet halen, dan willen wij een ander slot op de deur zetten met motie 345, die wij samen met GroenLinks indienen en waarin wij het college

heel duidelijk oproepen om die boete- en sanctieoplegging niet te gaan doen en om in de loop van 2025 een voorstel te doen voor hoe dit in de beleidsstukken op een bepaalde wijze wel of niet gehandhaafd zal worden. De motie luidt:

"Motie 345.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 6 maart 2025, gehoord de beraadslaging,

constaterende dat:

- a. in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) een nieuw artikel 2.54 wordt voorgesteld, waarin het overnachten op openbare plaatsen wordt verboden en mogelijkheid wordt gegeven tot beboeten;*
- b. dit artikel specifiek gericht is op dak- en thuislozen;*
- c. het aantal overlastmeldingen met betrekking tot dak- en thuislozen in de afgelopen jaren in Voorschoten zeer beperkt is geweest, zo blijkt uit antwoorden op raads vragen;*
- d. de BOA's het met het huidige wettelijke instrumentarium ook afkonden;*
- e. in de ons omringende gemeenten er ook niet altijd sprake is van een dergelijk verbod;*

overwegende dat:

- f. een boete op het overnachten op openbare plaatsen in de praktijk niet bijdraagt aan het duurzaam oplossen van dak- en thuisloosheid;*
- g. het aanpakken van dak- en thuisloosheid effectiever kan worden gerealiseerd door intensieve samenwerking met organisaties zoals stichting De Veste, De Nieuwe Energie en andere regionale partners, gericht op preventie en structurele oplossingen;*
- h. het toepassen van een boetebeding in de APV een negatief effect kan hebben op de meest kwetsbare inwoners en voorbijgaat aan de complexiteit van dak- en thuisloosheid.*

verzoekt het college:

- 1. de handhaving op het nieuwe artikel 2:54 van de APV over het gebruik van een openbare plaats als slaapplek uiterst terughoudend toe te passen en geen boete of hechtenis op te leggen, en hiertoe als college een passende beleidsregel op te stellen;*
- 2. de raad in kwartaal 2 van 2025 over de uitwerking van dit handhavingsbeleid te informeren,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Daarmee maakt motie 345 deel uit van de beraadslaging.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb niet veel spreektijd meer. De voorstellen zijn grotendeels technisch, maar onze fractie heeft, zoals we in de commissie al aangaven, net als de SP en de Partij van de Arbeid moeite met de toevoeging van artikel 2.54. De burgemeester heeft aangegeven dat ze zich hiervan bewust is. Dat siert haar; ze wil hier omzichtig mee omgaan. Maar ze heeft ons er niet van kunnen overtuigen dat er een noodzaak is om dit artikel echt toe te voegen. We kunnen ons voorstellen dat handhaving soms moet ingrijpen, maar het is ons nog steeds niet duidelijk waarom dit nu niet kan en straks wel zou kunnen. In andere gemeenten is dit ook niet ingevoerd. Wij zullen daarom amendement 312 steunen en zoals u zojuist hoorde, hebben wij motie 345 mede ingediend voor het geval dat het amendement het niet haalt.

De heer **Reinke** (VVD): Voorzitter. Ik ga in op het amendement en de motie. Wij zijn het er natuurlijk mee eens dat van de welbekende kale kip niet te plukken valt. Het uitdelen van boetes aan mensen die dakloos zijn en bij wie financieel sowieso niks te halen valt, is gewoon een slecht plan. Een groot voordeel van het opnemen van deze bepaling in de APV is wel dat naast de politie ook opsporingsambtenaren, de BOA's, in onze gemeente bevoegdheden krijgen. Bovendien kunnen het college en de burgemeester mensen aanwijzen die toezicht gaan houden op dit verhaal. Belangrijk daarbij is dat iemand die op straat komt te slapen, niet per se een dakloze is en dat er bij een dakloze ook nog heel veel andere problematiek bij kan zitten. Het kan natuurlijk ook zijn dat iemand thuis een conflict heeft en een keertje op straat gaat slapen. Het kan zijn dat iemand

problemen door alcoholisme of beginnende gokschulden ervaart. Handhaving is een ladder. Onderaan die ladder staat het signaleren van problemen. De politie signaleert die problemen niet, maar een BOA loopt 's avonds misschien eerder door het park en ziet dan alvast iemand. Dit biedt wel de grondslag om hiermee te beginnen. Als we dit niet hebben en als er geen escalerende trap is, wordt dit een tandeloze tijger en kan er niks gedaan worden. Vandaar dat wij het wel een goed idee vinden om dit op te nemen.

Wij begrijpen de gedachte achter de motie. Twee dingen zijn onzuiver. Er staat in dat de gemeente geen hechtenis moet opleggen. Dat kan een gemeente niet: hechtenis wordt gelukkig alleen door een rechter opgelegd, want anders zou Montesquieu zich omdraaien in zijn graf. Verder vragen wij ons het volgende af; ik wilde u niet onderbreken, maar misschien kunt u hier in een interruptie op reageren. U verzoekt al om een update in het tweede kwartaal van 2025 over de uitvoering van het beleid. Waarom zo snel? Verwacht u dat dat kan? Ik stel die vraag aan de PvdA of GroenLinks, de indieners van de motie.

De heer **Posthuma** (PvdA): Een goede vraag van de heer Reinke. Als zo'n maatregel genomen wordt, willen wij gewoon dat vrij snel daarachteraan helder is hoe daaraan vorm wordt gegeven. Als je daar maanden of nog een extra kwartaal overheen laat gaan, laat je een soort lacune ontstaan. Dat moet je volgens mij niet willen. Je moet hier zo snel mogelijk helderheid over verschaffen en klare wijn schenken over hoe je dat gaat doen. Wat uw eerste opmerking betreft: volgens mij heeft u daar gewoon gelijk in.

De heer **Reinke** (VVD): Dan neem ik even een voorsprongetje op de rest van mijn fractie. Als we het eens zijn over die gedachte, denk ik dat wij de motie best kunnen steunen. Het amendement zal ons te ver gaan, want we zien zeker wel het nut en de noodzaak van het invoeren van deze maatregel in de APV.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Allereerst wil ik mijn dank uitspreken aan de Partij van de Arbeid en de SP, die in de commissie aandacht voor de APV vroegen vanwege iets wat wij in eerste instantie als een hamerstuk zagen. Dank daarvoor, want toen we daar verder over discussieerden en toen we het maandag in de fractie bespraken, concludeerden we dat het criminaliseren van dakloosheid zeker iets is waar wij moeite mee hebben. De motie ondersteunen wij dus sowieso. Wij hebben wel een vraag aan de burgemeester. De noodzaak van artikel f zien wij nog niet, maar we worden graag overtuigd. Neem ons dus mee in waarom het nodig is. Ik heb de inbreng van de VVD vernomen, maar wij missen nog enige achtergrond. Dan kunnen we ook aangeven of we het amendement steunen of niet.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. In onze APV worden bevoegdheden en maatregelen vastgelegd die bijdragen aan de veiligheid. Wij ondersteunen de inbreng van de VVD. Een college c.q. het bevoegd gezag moet een instrument hebben om, wanneer nodig, in te kunnen grijpen. Je weet van tevoren niet wanneer zo'n instrument nodig zal zijn. Maatschappelijke veranderingen brengen andere vraagstukken met zich mee en daarmee ook de noodzaak van aanvullende instrumenten. Dakloosheid lijkt in toenemende mate voor te komen. Dat is heel vervelend, want mensen vragen daar niet om; het overkomt ze. Het CDA is van mening dat als toevoeging aan onze APV van een instrument ter voorkoming van overlast nodig blijkt te zijn, dit instrument terughoudend en proportioneel toegepast dient te worden. Deelt de burgemeester onze mening en kan zij dit dan ook toezeggen?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ook wij zijn geen voorstander van het criminaliseren van dakloosheid, maar we zijn wel heel vatbaar voor het betoog van de heer Reinke, waarin de escalerende ladder heel wezenlijk is. Het eerste treetje moet er zijn, want anders kun je niet verder op die ladder. Wij volgen daarmee de VVD: het amendement niet maar de motie wel om extra te benadrukken dat de BOA's of iedereen die handhaaft, goed rekening houdt met deze problematiek en daar navenant naar handelt. De motie zullen wij dus steunen.

Burgemeester **Stemerdink**: Voorzitter. Dank voor alle vragen en ook oprechte dank voor de scherpte in de commissie, want die heeft mij weer aan het denken gezet en heeft mij nieuwe inzichten geboden. Volgens mij is dat een van de redenen waarom wij hier met elkaar discussiëren: als je een scherpe reflectie voor je krijgt, ga je daar zelf ook over nadenken. Laat helder zijn: het criminaliseren van dakloosheid is niet de intentie geweest. Daar had ik duidelijker over moeten zijn in het raadsvoorstel; laten we dat absoluut aangeven. Wat wel de intentie is, kan ik niet mooier

zeggen dan zoals het raadslid Bremmer in de commissie en de heer Reinke zojuist het hebben gezegd: het is een instrument om ervoor te zorgen dat, indien het nodig is, overlast kan worden tegengegaan indien die aan de orde is, om de BOA's die bevoegdheden te kunnen geven en daarmee ook om, zoals de heer Reinke heel netjes zei, de escalerende ladder te hebben. Laat ik daar heel helder over zijn. Daarom ben ik ongelofelijk blij met de motie, want daarin staat het - op het in hechtenis nemen na, maar dat is wat het is; het is een motie en geen amendement - precies zoals we hier in Voorschoten met elkaar willen omgaan: mensen die dakloos zijn, hebben in de eerste plaats hulp nodig; punt. Daar wil ik niets aan afdoen. Maar indien het nodig en proportioneel is, kan het instrument in die gevallen worden ingezet. Dat zal elke keer een afweging zijn.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Overlast kan toch sowieso aangepakt worden? Wat is de koppeling met dat slapen? Als er overlast is, is dat toch al een reden om in te grijpen?

Burgemeester **Stemerdink**: Zeker. Ik verwijs daarvoor korthedshalve, ook in verband met de tijd, naar een deel van de beantwoording van de technische vragen van de PvdA-fractie, maar het gaat ook om het waterbedeffect. Ik wil hier geen nieuw onderwerp opwerpen, maar we zien bij andere elementen wel een duidelijk waterbedeffect in de regio: als één gemeente strenger op bedelen gaat handhaven, gaan de bedelaars naar de omliggende gemeenten. Dat zien wij nu bijvoorbeeld gebeuren. Daar gaat onze volgende mooie politieke discussie dus over. Indien dit overlast veroorzaakt bij bijvoorbeeld een deel van het station, waarvan een deel overdekt is, zou je kunnen zeggen: daar mag u niet slapen. Dat noem ik als voorbeeld. Dan kan je een gebied aanwijzen waar men niet mag overnachten. Dat geeft een instrument in handen om overlast daar tegen te gaan als die hierdoor wordt veroorzaakt. Ik hoop dat ik daarmee uw vraag heb beantwoord.

Ik was bij de motie. Ik heb daarvan aangegeven: graag zelfs, want dat is precies de beoogde werking van dit artikel. Daarmee ontraad ik automatisch het amendement, omdat het instrument er daarmee niet meer is. Ik hoop dat ik hiermee ben ingegaan op de vragen en de opmerkingen.

De **voorzitter**: Er is geen behoefte aan een tweede termijn. Ik sluit de beraadslaging. Voor de stemming geef ik de leiding weer over aan de burgemeester.

(De burgemeester neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de heer Bremmer.)

De **voorzitter**: Dank, meneer Bremmer, voor het voorzitten.

In stemming komt amendement 322 van de SP.

Het amendement wordt met handopsteken verworpen met 9 tegen 12 stemmen, waarbij de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA, Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Vanwege de afwijzing van amendement 322 gaan wij niet voor de APV stemmen.

Het voorstel wordt met handopsteken aangenomen met 20 stemmen tegen 1 stem, waarbij de fractie van de SP ertegen heeft gestemd en de fracties van de PvdA, GroenLinks, het CDA, D66, Voorschoten Lokaal en de VVD ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 345 van de PvdA en GroenLinks.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Wij zullen hiervoor stemmen, maar dat komt omdat wij u hebben gevraagd of terughoudendheid en proportionaliteit ook onderdeel zouden kunnen zijn van het beleid. Dat heeft u aangegeven, ook door u uit te spreken voor de motie. Vandaar.

De motie wordt met handopsteken aangenomen met algemene stemmen.

11. Voorbereiden AB-vergadering Omgevingsdienst West-Holland 10 maart 2025

De **voorzitter**: Op 10 maart is er een vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst. Wil iemand op dit moment iets meegeven aan wethouder Schokker?

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik doe het even uit mijn hoofd. Wat wij belangrijk vinden, is het gestelde over de financiering van de gemeenschappelijke regelingen. Oegstgeest heeft een motie rondgestuurd naar de omliggende gemeenten om alert te zijn op de financiële verhouding in de relatie tussen de kosten van gemeenschappelijke regelingen en de eigen begroting. De Omgevingsdienst West-Holland is opgeroepen tot een bezuiniging en gebruikt in wezen een overschot op de jaarrekening van 2024 om de bezuinigingen voor 2025 en 2026 in te vullen. Dat is geen reële bijdrage aan besparing of inkrimping van kosten, zoals dat zo mooi is omschreven. Dat vinden wij dus heel belangrijk. Er is een oproep geweest van de wethouders uit de omliggende gemeenten; ik zeg uit mijn hoofd: uit Hollands Midden; dat is de Werkgroep Financieel Kader. Die hebben een dringende oproep aan gemeenschappelijke regelingen gedaan tot een bijdrage aan bezuinigingen. Daar hebben wij het hier ook regelmatig over gehad. Wij vinden het belangrijk dat die geest van die discussie wordt meegegeven door onze vertegenwoordiging in het bestuur van de ODWH. Dat wilde ik kwijt namens mijn fractie.

De **voorzitter**: De geest van de bezuinigingsopgave meenemen in de AB-vergadering; dat is genoteerd.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Ik voel voor de woorden van de heer Bremmer, want wat wij zien, vertaal ik als geworstel van de Omgevingsdienst: waar moeten we nou precies op bezuinigen? Dat lijkt me ontzettend moeilijk als je daar in het bestuur zit of ambtenaar bent, want al die gemeenten willen iets anders; ga daar maar iets uit distilleren. Vandaar dat wij eerder in deze vergadering hebben voorgesteld de moties van Oegstgeest te agenderen om te bespreken hoe we daar beter mee om kunnen gaan.

De **voorzitter**: Ik kijk rond. Dit zijn de punten die zijn meegegeven aan de wethouder; ze zijn bij dezen genoteerd.

12. Overig: motie 344 van de SP over de huurverhogingen

De **voorzitter**: Dit is een motie vreemd aan de orde van de dag. Ik constateer maar weer dat de heer Maassen niet de minste spreektijd overheeft.

De heer **Maassen** (SP): Maar ik heb nog een punt. Voorzitter. Elk jaar gaat op 1 juli de huurverhoging in. Dat is dan geen verrassing voor de mensen die het betreft, want die hebben voor 1 mei al een brief van hun verhuurder gekregen met hoeveel die huurverhoging voor hen persoonlijk is, maar al in november van het jaar daarvoor heeft de minister middels een circulaire aan alle verhuurders in Nederland bekendgemaakt wat de maximaal toegestane huurverhoging is. Die huurverhoging is voor de komende 1 juli, dus voor dit jaar, vastgesteld op 5%. Dat is behoorlijk fors, vooral als je bedenkt dat vorig jaar de hoogste huurverhoging in 30 jaar heeft plaatsgevonden en dat er de afgelopen tien à vijftien jaar sowieso heel wat jaren waren waarin de huurverhoging boven de inflatie is geweest. En dan hebben we het nog helemaal niet over de loonontwikkeling gehad, want daar zat de huurverhoging fors boven. Met andere woorden: als je iets meer gaat verdienen, mag je dat afdragen aan je verhuurder. De fractie van de SP wil graag opkomen voor de huurders in Voorschoten die deze extra kosten er echt niet bij kunnen hebben, met alle andere kosten die de afgelopen tijd ook al gestegen zijn. Wij dienen daarom motie 344 in, waarin de raad politiek Den Haag een duidelijk geluid laat horen: wij willen liever dat u stopt met deze huurverhoging; doe dit niet. Dat communiceren we dan richting de minister om dit alsnog aan te passen. Ik dien motie 344 dus bij dezen in. De motie luidt:

"Motie 344.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 6 maart 2025, gehoord de beraadslaging,

overwegende dat:

a. er vorig jaar een recordhuurverhoging is geweest, de hoogste in 30 jaar;

constaterende dat:

b. veel huurders moeite hebben om alle gestegen kosten te betalen;

c. er per 1 juli opnieuw een hoge huurverhoging van 5% voor sociale huurders dreigt;

spreekt uit dat Voorschoten zich uitspreekt tegen de huurverhoging;

verzoekt het college dit standpunt kenbaar te maken bij de minister en de Tweede Kamer,

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Er is vanuit de raad geen behoefte om hierover het woord te voeren. Dan is het woord aan wethouder Van der Elst voor een reactie op de motie.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Het gaat hier om de nationale prestatieafspraken, waarbij de gemeente Voorschoten natuurlijk niet aan tafel heeft gezeten; wel de VNG en verder de Woonbond, Aedes en het ministerie zelf. Toch een korte reactie, hoewel het natuurlijk niet een raadsvoorstel betreft. Het ziet ernaar uit dat de informatie door de minister al met de Tweede Kamer is gedeeld. Dat zou betekenen dat het te laat is om nog op te roepen om er iets aan te doen. Twee: oorspronkelijk was er een hoger percentage overeengekomen; dat is door de minister al naar beneden bijgesteld. Tot slot: het Nibud heeft becijferd dat de huurverhoging, die er inderdaad is, toch betaalbaar blijft. Ik heb daar verder als collegelid geen oordeel over, maar de huurquote - dat is het deel van het inkomen dat je uitgeeft aan huur - gaat enigszins omlaag. Het college ontraadt de motie. Het is echt een heel-erg-ver-van-ons-bedshow. Mocht de raad de motie toch aannemen, dan willen we verzoeken om het college een passende tekst te doen toekomen en om aan te geven aan wie we dit precies moeten adresseren, want "politiek Den Haag" is een erg breed begrip met heel veel brievenbussen. Dus we ontraden de motie.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik wil van meneer Maassen horen hoe het werkt; dit is dus meer een vraag om informatie. Krijgt iemand die huurtoeslag krijgt en van wie de huur omhooggaat, dan ook meer huurtoeslag? Er zijn ook heel veel scheefwoners die heel goedkoop wonen. Hoe denkt u erover dat zij juist wél ietsje meer gaan betalen?

De **voorzitter**: Meneer Maassen, in 31 seconden. Dat is met deze vragen een uitdaging.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik heb begrepen dat je drie minuten over je spreektijd heen mag gaan als je vragen beantwoordt. Nee, ik zal de twee vragen van mevrouw Persoon kort beantwoorden. Eerst de technische vraag over de huurtoeslag: huurtoeslag krijg je over het algemeen niet over 100% van je huur, maar over 60% van je huur. Dat betekent dat voor 60% van de huurverhoging de huurtoeslag inderdaad meegaat, maar voor de andere 40% niet. Je bent dus nog steeds meer kwijt. Wat scheefwoners betreft: er is in Nederland een wet die ervoor zorgt dat mensen die scheefwonen - ik heb wat moeite met die term - een hogere huurverhoging krijgen. Zij betalen dus al meer.

De **voorzitter**: Ik kijk rond. Er is niets meer te vragen of te zeggen. Ik sluit de beraadslaging.

In stemming komt motie 344 van de SP.

De motie wordt met handopsteken verworpen met 9 tegen 12 stemmen, waarbij de fracties van de SP, de PvdA en GroenLinks en mevrouw Persoon, de heer Van Duivendijk en de heer Van den Ende van de fractie van Voorschoten Lokaal ervoor hebben gestemd en de fracties van het CDA, D66 en de VVD en mevrouw Zoun van de fractie van Voorschoten Lokaal ertegen hebben gestemd.

13. Sluiting

De **voorzitter**: Hiermee zijn we aan het eind van deze lange vergadering gekomen. Ik wil u hartelijk danken voor al uw bijdragen. Complimenten aan eenieder voor de spreektijden met al deze onderwerpen. Ik wens u een fijne nacht.

De voorzitter sluit om 23.41 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 3 april 2025.

De griffier,

De voorzitter,

Drs. B.J. Urban

Drs. N. Stemerding